

DOMOLJUB

Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«. — Telefon 25-49. Prostor ene drobne vrstice v insertnem delu stane 10 Din. — Naročnina Stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Inzerate in reklamacije sprejema uprava »Domoljuba«. — Telefon 29-92.

Cenjenim naročnikom!

Naši cenjeni stalni naročniki, predvsem oni, ki prejema »Domoljub« naravnost na svoj naslov, dobe v današnji številki

položnico

za obnovev naročnine za leto 1935. V svojo lastno korist naj se te položnice poslužijo vsak najkasneje do konca januarja, ker le v tem slučaju mu bo nudil »Domoljub« za primeroma malo vsoto 38 Din poleg obilice koristnega in zabavnega beriva še zagotovilo, da prejme v najhujši nesreči — če mu pogori stanovanjka hiša — takoj po naznanilu

1000 Din podpore.

Preudaren gospodar radi tega ne bo odlašal s plačilom naročnine, ampak bo to nalogo postavil pred vse druge opravke. Za »Domoljuba« se mora v vsaki naši hiši najti potreben denar vsaj do konca januarja.

Kdor pa nikakor ne zmore celoletne naročnine, plačuje isto seveda lahko tudi polletno (Din 19.—) ali četrtletno (Din 10.—), toda tak naročnik ne more biti deležen ugodnosti, ki smo jih prej navedli.

Za kraje izven države velja »Domoljub« na leto Din 60, za pol leta Din 30.

Skupni naročniki, ki prejema list pri domačem poverjeniku, plačajo celoletno samo Din 36, ker s tem uprava nekaj prihrani na poštnini. Skupne naročnike še prav posebno prosimo, naj gredo domačim poverjenikom in poverjenicam kar največ mogoče na roko in jim s tem olajšajo težavno delo pobiranja naročnine in agitacije za list. Vsak naj plača, če le količnik možno, celoletno naročnino v znesku Din 36 takoj ob novem letu.

Kako se izpolni položnica, je pač vsakemu našemu naročniku dovolj znano. Za našo upravo je glavno to, da vsak dosedanji posamezni naročnik zapiše vrhu srednjega dela položnice besedo »Star«, morebitne spremembe v naslovu: nove hišne številke ali novo bivališče pa na hrbtni srednjega dela. Samo ta del položnice sprejme naša uprava. Ker se plača pri vsakem plačilu s položnico pristojbina 50 par, vam za pismena sporočila na zadnji strani položnice ni treba plačati posebne poštnine.

Položnice smo priložili vsem poštnim naročnikom brez izjeme. Ako bi kdo imel naročnino za leto 1935 že plačano, naj odda položnico svojemu znancu, ki še nima »Domoljuba«, in ga nagovori, da si naroči ta prekristalni list.

Kdor bi pa položnice pomotoma ne prejel ali bi jo izgubil ali pokvaril, lahko stopi na domačo pošto in prosi, da mu po uradni položnici odpošljejo znesek Din 38 na številko 10.652 — Uprava »Domoljuba«. Taka položnica velja samo 25 par, torej še vedno

manj kot pa dopisnica, s katero bi zahteval od uprave novo položnico, vrhutega pa ima še upravo nove stroške za pošiljatev položnice.

Vsem našim dosedanjim naročnikom je popolnoma prosto, da si sami izbere način prejetanja lista, to je, da kdo prestopi od posameznih k skupnim, ali pa narobe. Treba je samo upravo pravočasno obvestiti o tej spremembi. Naročnik, ki je doslej prejemal list pri poverjeniku, bi v tem slučaju napisal: Doslej sem prejemal list pri poverjeniku N. N., odslej mi ga pošiljajte na tu navedeni naslov. — Nasprotno bo pa dosedanji posameznik prosil, naj se črta njegov dosedanji naslov, ker bo »Domoljub« prejemal pri poverjeništvu domače župnije. — Vsaki tozadevni

želji se radevolje ustreže, če jo naročnik le pravočasno sporoči.

Pa še nekaj prav važnega vam moramo povedati. Kot je že vsem dobro znano, bo prihodnje leto o sv. Petru in Pavlu v Ljubljani evharistični kongres za vso državo. S pripravami so že pričeli. Vse to pa je združeno z mnogimi stroški. Pripravljavni odbor je nagrosil upravo vseh naših časopisov, naj potrkano ob novem letu pri naročnikih. Naj bi vsak, kdor količnik zmore, priložil nekaj v namen kongresa pri plačevanju naročnine. 50 par je tudi že dar. Vsak pa naj na vrhu srednjega dela položnice zapiše, koliko bi bilo za stroške kongresa.

Vsem in vsakemu pa naj velja:

Posvetimo vse dneve okolu Božiča in Novega leta našemu »Domoljubcu«, ki ga naj ne pogreša nobena naša hiša!

Darilo Mohorjeve družbe

Dobra knjiga je dragocen zaklad. Narod, ki mnogo čita, bo ostal zvest sam sebi, veren in pošten, če bo to živo dobro. Slovenci smo tako srečni, da imamo dobrega čtiva na izbero. Glavno zaslugo za to veselo dejstvo ima nedvomno Družba sv. Mohorja, ki je v času svojega 83 letnega delovanja dala narodu že milijone in milijone izvodov dobrih knjig, ki so našle pot do zadnje gorske kočice. Sam Bog ve, koliko dobrega so te knjige med našim ljudstvom storile! Saj so bile Mohorjeve knjige dolga desetletja edino čtivo, ki je prišlo v roke preprostemu ljudstvu.

Družba sv. Mohorja svojo odlično nalogo še dandanes v polni meri vrši. Dan, ko pridejo njene knjige v župnijo, je nekaj posebnega. Ljudje kar tekmujejo, da bi prišli prej ponje in potem romajo v dolgi zimi knjige iz rok v roke, dokler po večini končno ne najdejo prostora v skromni domači knjižnici, kjer bodo svojo dragoceno vsebino hranile za one, ki bodo prišli za nami.

Letos je dobil vsak član Družbe sv. Mohorja za članarino 20 Din petero lepih knjig, katerih vsaka je med brati vredna toliko, kolikor stanejo vse skupaj. Toda, knjig ne smemo ceniti po številu, ampak po vsebini. In vsebina vsakoletnih mohorskih knjig je neprecenljiva.

Vsakdo najraje seže po »Koledarju«. Poznamo ga. Leto za letom prihaja v naše hiše. Letos je posebno imeniten, kakor lepo urejen »pušeljc«. In njegova vsebina je verna slika življenja in vrvenja okrog nas in v tujem svetu. Lahko rečemo, da se Mohorjeva družba s svojim Koledarjem postavi bolj, kakor katerakoli druga.

Poleg Koledarja nam je dala družba še dve povesti: v Slovenskih večernicah drugi del zgodovinske povesti »Beli menihi«, ki za-

nimivo opisuje življenje naših pradedov v okoliščini stiškega samostana, in »Graničarjec«, zgodbo trpljenja naših bratov onkraj meje.

K velikemu delu Zgodovina slovenskega naroda se je letos pridružil nov snopič, v katerem je nazorno in podrobno opisana doba našega narodnega prebujenja, doba, ki so jo naši dedi še sami doživljali. Ko bo vse ogromno delo dovršeno, bo Zgodovina slovenskega naroda predstavljala dragocen zaklad za vsako slovensko hišo, zaklad, ki bo trajne veljave. Prav je, da zlasti posamezne snopiče skrbno hranimo in jih po nekoliko skupaj damo vezati, da bodo bolj trpežni.

Kot peto knjigo so člani prejeli prvi del življenjepisa velikega Antona Martina Slomška, lavantinskega škofa in narodnega buditelja. Kot je znano, se vrše resne priprave, da bi Cerkev Slomška prišla med svetnike. Zato bo ta življenjepis, ki je sestavljen iz škofovih dnevnikov in zapiskov, gotovo z zanimanjem prebral vsak Mohorjan in bo komaj čakal nadaljevanja prihodnje leto.

Poleg rednih knjig lahko člani za skromno doplačilo še sledeče knjige: Slovenske pregovore, Hlačkovo sestrico, Pastirja s bele palice in 10. zvezek Življenja svetnikov.

Tudi za prihodnje leto nam družba v Koledarju obljublja krasna knjižna darila.

Danes je kriza. Huda je za vsak dinar. Omejiti je treba izdatke na vseh koncih. Toda pomnimo: Zadnji izdatek, katerega bomo v stiski omejili, naj bo oni, ki smo ga določili za dobro čtivo. Če se je za kako stvar vredno žrtvovati, se je gotovo vredno za dober tisk. Zato ostanimo Mohorjevi družbi vsi zvesti in poskusimo še druge pritegniti v svoj krog.

V vsako hišo »Domoljuba«!

RAZGLED PO SVETU

Kako so zažgali nemški parlament

Sedaj je prišlo na dan pismo, ki ga je sestavil eden najvišjih voditeljev narodnega socializma samega, Ernst, ki je bil tajinstveno ubit dve 30. junija pri tistem pokolju, ki nam je že vsem v spominu, ko so padli Röhm, general Schleicher, 4 katoliški voditelji in veliko drugih (Hitler je priznal 77 usmritev!). Ernst opisuje, kako je on sam zažgal državni zbor in sicer po sklepu, storjenem na konferenci, kjer sta sedela tudi sedanji predsednik Prusije general Göring in sedanji propagandni minister Göbbels. Ernst pripoveduje, kako si je vodstvo stranke belilo glave, da bi dobilo povod, da udari po komunistih. Najprvo da so sklenili, da uprizorijo sami atentat na Hitlerja ter za to obdolžijo komuniste in jih za tem strejo. Göring je na to predlagal, naj »komuniste« zažgejo predsednikovo palačo, ali pa naj kakšen »komunist« vrže bombo v notranje ministrstvo. Toda tudi to so odklonili. Slednjic je prodrl predlog Göbbelsa, naj se zažge državni zbor. To je bilo sprejeto in Ernst je dobil nalogo, naj to izvede. K sreči se je pojavil v Berlinu siromašni nizozemski komunist van der Lübbe, ki so ga takoj poiskali, ter mu vtepli v glavo,

naj zažge parlament. Ernst sam pa in njegovi pomočniki so šli po podzemeljskem hodniku iz Göringove palače v državni zbor, ki so ga obliili s peirolejem ter nastavili samovžigalne snovi. Lübbeja pa so izstočasno porinili skozi okno, da se je nahajal v palači, ko je požar izbruhnil pol ure potem, ko so Ernst in njegovi pomočniki po podzemskem hodniku izginili nazaj k Göringu. Palača je zgorela. Lübbeja so seveda isti ljudje, ki so ga prej porinili skozi okno, aretirali, vlada pa je s silovito pestjo udarila po komunistični in socialistični organizaciji, češ, da hoče streti pokrete, ki požigajo parlamente. Lübbeja so pa naposled po procesu, ki ga še nismo pozabili in kjer je Göringu predla slaba, umorili. No in 30. junija letos je bilo treba spraviti s sveta še Ernsta in njegove pomočnike, ki so za prave povzročitelje te krvave komedije vedeli. Ernst je bil s svojima adjutantoma ubit v noči 30. junija na povelje pruskega ministra Göringa. — Tako delajo fašizmi. Ni jim ni več sveto, ne božji, ne naravn zakon. Dobo fašizmov bo zgodovina imenovala kulturo.

Da bi besedam sledila dejanja

Koncem minulega tedna je bil na Dunaju svečano otvorjen novi državni zbor. Sestavljajo ga poslanci, voljeni iz zveznega gospodarskega, kulturnega in državnega sveta. Pred zasedanjem so se poslanci in člani zvezne vlade udeležili sv. maše v stolnici sv. Stefana. Zasedanje se je vršilo v parlamentu. Po otvoritvi je povzel besedo kancler dr. Schuschnigg, ki je uvodno podal pregled dosedanjega vladnega dela. O bodoči avstrijski zunanji politiki je dejal, da hoče država zanaprej živeti v miru in prijateljstvu s so-

sedi, da si ta omogoči zdrav razvoj notranji. Nadaljeval je:

»Nadalje je samoobsebi umevno in niti ni treba omeniti, da bomo v Avstriji smatrali za častno dolžnost — rekel bi skoro s častiteljnostjo — da nudimo manjšinam, ki so nam ostale, vzorno pravno in kulturno zaščito.«

V nadaljnjem govoru je kancler med drugim omenil šolstvo, ki mora mladino vzgajati v duševnem, moralnem in verskem oziru. Vzajemno s cerkvijo bo država skrbela za to, da vzgoji mladino v dobre državljanke.

Naša obtožba pred Zvezo narodov

Po strašnem umoru kralja Aleksandra v francoskem Marseju, je Francija v zvezi z Jugoslavijo uvedla natančno preiskavo, da dožene krivce. Nekaj sokrivcev so ujele francoske oblasti, drugim se je posrečilo pobegniti v sosednje države. Sokrivci se nahajajo zlasti v Madjarski, pa tudi v Avstriji in Italiji, toda te države o izročitvi nočejo ničesar slišati.

Glavno obtožbo je naperila naša država proti Madjarski. Naš zunanji minister je navedel kraj, kjer so se na Madjarskem jugoslovanski begunci s pomočjo madjarskih častnikov pripravljali na umor našega vladarja, in je zahteval primernega zadoščanja.

Naša pritožba je napravila v vsem svetu velik vtis, posebno zaradi smrti vladarja, ki je potoval v Francijo zato, da zajamči mir in napredek naši Jugoslaviji.

Predstavniki Madjarske so zavzeli v žilcarski Zenevi, kjer te dni razpravljajo o obtožbi, kaj enostavno stališče. Madjarska hoče zastopnikom raznih držav dopovedati, da vse skupaj ni nič res, kar Jugoslavija trdi, in da je Madjarska glede izvršenega marsejskega

zlodejstva nedolžna kot angelček. Madjarska priznava sicer, da je bilo na Madjarskem na neki kmetiji okrog 30 do 40 jugoslovanskih beguncem in tudi ne izključuje, da so se ti begunci pečali s hudimi deli, ki pa so se jih naučili — tako pravi Madjarska — v Jugoslaviji. Madjari torej nastopajo v svoji obrambi zelo drzno in samozavestno. *Bez žutit*

je pri umoru kralja Aleksandra tako ali tako tudi sama priznata.

Zveza narodov je Madjarsko postavila pod kontrolo in naročila, da mora kaznovati oblastnike, ki so zločince podpirali.

BANKA BARUCH

15, Rue Lafayette, Paris

Odpremilja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrši vse bančne posle najkulantneje.

Poštai uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: BELGIJA: No 2044-64 Bruxelles. FRANCJA: No 1117-94 Paris. HOLAN. DUA: No 1455-66 Rot. Drenk. LUXEMBURG: No 5987 Luxembourg. Na spleto poštujemo brezplačno naše ček, nakaznice.

ALBANIJA

s Pritožba katoličanov Zvezi narodov. Albanski katoliški begunci so vložili pri Zvezi narodov pritožbo proti krivicam, ki se go-de katoliški cerkvi in njenim vernikom v Albaniji. Pred dvema letoma je albanska vlada zaprla vse svobodne katoliške šole in to na podlagi sklepa albanskega parlamenta. Ze tedaj so storili albanski katoliški škofje protest na Zvezo narodov. Katoliške uradnike pošiljajo v pokoj in katoliške učitelje nadomeščajo s pripadniki drugih veroizpovedi. Katoliške dijake pri akademskih izpitih na nezasišlan način pritiskajo, dočim gledajo drugim dijakom skozi prste. Celu po svojih cerkvah duhovščina ne sme svobodno učiti. Tako so duhovnika Marlaskaja, ki je v pridigi zahteval za cerkev pravico, da svoje vernike svobodno uči, zaprli in je še vedno v ječi. Zatvoritev verskih šol poménja nramni in duševni propad katoliške mladine.

AVSTRIJA

s Ugibanja ali dejstva? List »Vanguard« prinaša vest, da je bila na sestanku med predsednikom italijanske vlade Mussolinijem in avstrijskim zveznim kanclerjem dr. Schuschniggom, ki se je vršil 19. novembra v Rimu, sklenjena avstrijsko-italijanska pogodba o vojaškem sodelovanju. Po tej pogodbi ima Italija pravico, da v gotovih slučajih lahko pošlje svoje čete v Avstrijo, da branijo sedanjí režim, medtem ko avstrijske vlada jamči Italiji neoviran prehod italijanskih čet čez avstrijsko področje za primer, če se pokaže potreba, da Italija pošlje svojo vojno pomoč Madjarski. Ta tajna vojna pogodba je že podpisana od italijanske in avstrijske vlade. Avstrijska vlada je odobrila pogodbo istega dne, ko je madjarski ministrski predsednik maršal Gömbös nenadoma prispel na Dunaj in v lovski gradič v Mürzstegu. Gömbös je imel v to pogodbo vpogled in ko je odobril, jo je avstrijska vlada podpisala. List trdi dalje, da je slična pogodba o vojnem sodelovanju sklenjena tudi med Madjarsko in Italijo, in da obe pogodbi, ki jih je napravila Italija s svojima zaveznicama, soglašata.

ČEŠKOSLOVAŠKA

s 150 gledalcev je popadalo v globino. Dne 2. decembra 1934 je na igrišču »Slavijec« v Pragi prišlo do težje nesreče. Nogometni igri med kluboma »Viktorija Žižkov« in »Slavijec« je prisostvovalo toliko ljudi, da je morala policija zapreti vse dohode. Nekako v 15. minuti igre se je nenadoma zrušila velika tribuna na desni strani igrišča. Tribuna je bila 5 metrov visoka in je njena ploščina obsegala 30 do 40 kvadratnih metrov. Na tej tribuni je bilo 150 gledalcev, ki so vsi popadali v globino. Kmalu se je zaslialo stokanje in vpitje in priti so morali gasilci, da so lahko ograjo tribune tako razdrili, da so lahko pobrali ranjence izpod razvalin. Približno 50 oseb je lažje ranjenih in tisti so se lahko sami na avtobusih in drugih vozilih odpeljali v bližnjo bolnišnico. Osem oseb pa je težko ranjenih. Do nesreče je prišlo zaradi tega, ker so ljudje preveč vnelo ploskali in z nogami tolkli, da bi podprli svoje igralce.

s Za starine so se stekli. Glasom postave češkoslovaške države bi imela minuli teden najstarejša nemška univerza v Pragi predati častne starinske znake svojih predstavnikov

česki univerzi. Pred prodajo pa so priredili nemški visokošolci demonstracije, na katere so burno odgovorili češki visokošolci. Vzporodno s praškimi demonstracijami so se vršili nemiri tudi med nemškim dijaštvom na Dunaju in v Nemčiji. Častni znaki so bili končno predani, nemška univerza dobi zanje nove, izdelane po načrtu nemških umetnikov. Nemiri so potihnili, le visokošolske božične poltнице so se v Pragi prej pričele in pobita so okna uredništva treh dunajskih dnevnikov.

TURCIJA

s Zenske bodo volile in bodo lahko izvoljene. Vlada je predložila parlamentu zakonski osnutek, po katerem se daje volilno pravico ženam. Žene bodo imele aktivno in pasivno volilno pravico. Preden pa bo predlog izročen, je treba spremeniti sedanjo turško ustavo, ki daje volilno pravico samo moškim. Splošno se misli, da bo zakonski predlog sprejet in da bodo na prihodnjih volitvah, ki se bodo vršile v kratkem času, kandidirale tudi žene. Turki so napredni!

AMERIKA

s Tri revolucije. V treh južnoameriških republikah so te dni izbruhnili revolucionarni upori. V Peruju so revolucijo v krvi zatrli, sledil je Urugvaj, kjer je predsednik Terra nenadoma poslal vojaštvo nad upornike, ki so mislili istega večera udariti. Na stotine jih je že zaprtih, na tisoče jih beži v notranjost države, da bi se mogli prebiti čez mejo in si rešiti življenje v inozemstvu. Sedaj je prišla na vrsto še Bolivija, ki jo je strašno pretresel popoln poraz njene vojske v Gran Chacu. Vojna med Bolivijo in Paragvajem, ki traja sedaj že tri leta, bo s tem brzkone le končana. Predsednika Bolivije so nezadovoljni uporniki zaprli in ga bodo postavili pred revolucionarno sodišče, ker mu očitajo, da je barantal s krvjo državljanov za zlato petrolejskih kraljev Severne Amerike. Paragvajska vojska pa nadaljuje svoj zmagoviti pohod po Gran Chacu in podi pred seboj v dveh ogromnih stebrih paragvajske čete v divjem neredu. Zadnje bolivijske postojanke v Villa Mantes so padle, sedaj je odprta svobodna pot.

DROBNE NOVICE

Nemčija in Francija sta se sporazumeli glede Posarja; če pripade Posarje Nemčiji, plača ta Franciji 900 milijonov frankov.

Ustavo v Egiptu so odpravili in razpustili parlament v imenu — »narodne volje«.

Eden milijon ljudi je nepismenih na Madjarskem. Za 8 milijonov prebivalcev pač visoko število.

8000 km dolg telefonski kabel so položili med San Franciskom na zapadu Amerike in japonskim Tokiom.

53 delavcev je bilo ubitih v nekem rudniku blizu japonskega Nagasakija.

Okoli 100 milijonov šilingov sta veljali Avstrijo obe letošnji revoluciji.

187 milijonov železniških pragov hoče Rusija obnoviti v drugi petletki.

Prvo sladkorno tovarno v Albaniji ustanavljajo v Skedru.

Češkoslovaške državne železnice hočejo dati v zakup zasebni družbi.

63.800 redovnih učiteljev je v Združenih državah severne Amerike. Gotovo ne v škodo države!

All so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima naravno vse, ki bolehalo na astmi, katarju na pljučih, zastarelem kašlju, zamluzenju, dolgotrajni hripavosti in hripi, pa doslej niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami,

»apod perasa gosp. dr. med. Guttmanna, bivšega šef-zdravnika v zavodu za tinzenkuro, o temi »All so pljučne bolezni ozdravljive?«. Da omogočimo vankemu tekemu bolniku, da spozna vrsto sv. je bolezni, smo se odločili v interesu splošnega blaga, odpisati to knjigo na zahtevo popolnoma zastonj in pošiljne proso. Napislati je samo dopisnico (frankirano z Dtn 175) in jo odpisati na PÜHLMANN & Co., BERLIN 595 Müggelstrasse Nr. 25-25 a.

Odobreno od ministrstva socialne politike, sanitetsko odelenje S. Br. 2416 od 12. XII. 1933

Jubilej moža

Danes pišemo o šestdesetletnici duhovnika, ki res zasluži, da se ga spomnimo. Je to gospod Jožef Klekl, bivši narodni poslanec in župnik v pokoju v Crensovcih v Slovenski krajini.

Župnik g. Jožef Klekl je bil rojen dne 13. oktobra 1874 in je torej letos šestdesetletnik.

Kot pravi voditelj svojega naroda je postavil g. jubilarit že od samega začetka vse svoje neustrašeno in plodonosno delovanje na trdno katoliško podlago. V tem oziru ne pozna in ni poznal nobenih kompromisov. In ni se varal. Narod je v Slovenski krajini kakor skoraj nikjer v Sloveniji pri vsaki, tudi težavni priliki in pri vsakem javnem nastopu vse do današnjega dne z ogromno večino pokazal in dokazal ne samo svojo državno, ampak tudi svojo katoliško in slovensko zvestobo. To je v prvi vrsti zasluga g. župnika Klekla.

In koliko je on storil za svoje ožje rojake v prosvetnem pogledu! Pisal je narodu slovenske knjige, učil ga je slovenskega jezika, postavljaval slovenske prosvetne domove, dijaški dom itd.

Gospod Klekl je s svojim nastopom pri razdelitvi agrarne zemlje prihranil prebival-

Jožef Klekl s svojima roditeljema.

cem Slovenske krajine nad sto milijonov, ker je preprečil pri izvedbi agrarne reforme razne špekulacije bankirjev.

Tudi za katoliški tisk se je g. Klekl žrtvoval. Njegove »Novine« in drugi njegovi nabožni listi so ohranili nešteto Slovencev Cerkvi in narodu.

Madjari, ki so hoteli, da bi Slovenska krajina po vojni pripadla njim, so g. Klekla smrtno sovražili, ker so vedeli, da je on glavna ovira njihovih protijugoslovanskih načrtov. Večkrat po vojni so ga hoteli nasilno odpeljati na Madjarsko, da bi ga tam ubili. Enkrat celo pod pretvezo, naj gre obhajati nekega bolnika. Ob desetletnici osvobojenja so mu v nekem pisnu grozili z bombo itd. itd.

Odkod jemlje g. Klekl moč in pogum za vsa svoja velika in požrtvovalna dela? Iz žive vere v Boga, iz molitve, iz gorečega češčenja oltarnega Zakramenta. Znana je njegova izjava: »Ne bodo me premagali, ker jaz molim, oni pa ne molijo.«

Šestdesetletniku g. župniku Jožefu Kleklu izraža prisrčne čestitke tudi »Domoljubova« armada. Saj je njegovo delo naše delo, njegove skrbi naše skrbi in njegovo veselje naše veselje. Gospodu jubilaritu daj Bog tudi nadalje ljubo zdravje in moč, da izvrši vse, kar narodu treba!

Pridna gospodinja skrbi, da so člani njene družine vedno krepki in zdravi. Zato jim nudi za zajtrk škodljivo kakao. Posebno slasten in tečen je Mirim kakao, ki ga dobite pri vsakem trgovcu. Zavitek Mirim kakaosa za štiri osebe velja samo Din 1'—.

17.052 kg mleka je dala v 342 dneh neka krava na Zgornjem Bavarskem v Nemčiji.

40 ur je divjala velika nevihta v delu Avstralije; 2000 ljudi brez strehe in več človeških žrtev.

Nova velika ležišča zlata so odkrili v pokrajini Mojave v Kaliforniji; ljudje drve tja od vseh strani.

Komunističnega prvaka Kirova so ubili v Leningradu. Za kazen so boljševiki ustrelili nad 70 »protirevolucionarjev«.

Poprečno pet samomorov na dan je bilo v novembru na Dunaju.

Kruh se je podražil v ruskem boljševiškem raju.

2000 oken ima neka palača v španskem mestu Toledu. Največja na svetu!

15 let je že vladar Madjarske admiral Nikolaj pl. Horthy.

VINA Za teško delo Vam z dobrim vinom postrže
Centralna vinarna v Ljubljani

KAJ JE NOVEGA

Ker ni verske vzgoje...

V vasi Salki pri Slavonski Požegi se je na pravoslavni praznik izvršil strašen zločin, ki je razburil vse prebivalstvo. Popoldne sta potrkala na vrata župnišča tamkajšnjega pravoslavnega duhovnika, 60 letnega Spiridona Spasiča, dva brata Branko in Jane Ivančevič. Gospodinja ju je spustila v župnijsko pisarno, kjer sta izrazila željo, da bi na vsak način rada govorila z župnikom. Pravoslavnega župnika ob tem času ni bilo doma. Vrnil se je po eni uri in potem takoj stopil k bratoma Ivančevič v pisarno. Brata sta ga naprosila, naj bi jima prečital časnike, kar je župnik takoj storil in pričel čitati časopis. K mizi je tedaj priselja župnikova gospodinja Jelena Safirovič, ki je imela v naročju dveletno vnukinjo Dušanko Vranešević. Go stoljubni pravoslavni župnik je oba brata pridržal tudi na večerji in se z njima razgovarjal, ne sluteč, da pripravljata umor. Sredi razgovora sta oba brata hipoma potegnili izpod suknj dve ostri sekiri in pobila najprej

60 letnega pravoslavnega župnika, potem gospodinjo Jeleno Safirovič in dveletno vnukinjo Dušanko Vranešević. Razbojnika sta na vsak način nameravala oropati župnijsko blagajno. V trenutku, ko sta razbojnika pobila dveletno Dušanko, se je vrnila v župnišče služkinja župnišča. Razbojnika sta se takoj pognala za njo. Posrečilo pa se ji je pobegniti v sosednjo sobo, katero je zaklenila. Skočila je skozi okno na cesto in klicala vaščane na pomoč. Razbojnika sta jo zasledovala in jo hotela pobiti, da bi spravila s sveta pričo, ki ju je dobro poznala. Na begu je eden izmed razbojnikov udaril služkinjo samo enkrat s sekiro, gotove smrti pa so jo rešili vaščani, ki so na njene klice prihiteli na pomoč. Služkinja je nato vaščanom povedala imena morilcev. Orožniki so brata Ivančevič že prijeli in oba sta tudi že priznala svoj zločin. — Samo neizprosno izpeljana globoka verska vzgoja bi mogla preprečiti take in podobne zločine.

V grobu ie zaslišal ropot

Iz Krapine poročajo: 55 letna Jelica Mužar, žena posestnika, mati 8 otrok, je bolehalo že 10 let za sušico in neko boleznijo v želodecu. Zdravilo jo je že več zdravnikov. Dne 27. novembra t. l. ponoči pa je umrla. Domači je niso umili po vsem telesu, ampak samo po obrazu, jo preoblekli v čisto perilo in ji glavo prevezali z robcem, da so ji bile oči in usta zaprta. Nato so jo položili v krsto. Dne 29. novembra popoldne so jo, potem ko je minulo 41 ur od njene smrti, pokopali na žurnem pokopališču v Petrovskem. Ker je bil pri pogrebu že mrak, grobar ni povsem zagrebel jame, ampak je zmetal na krsto le toliko prsti, da je pokrtil krsto. Ko je drugo jutro ob 8 prišel, da bi zmetal na krsto še ostalo zemljo, je na svoje presenečenje zaslišal iz groba zamolkel ropot. Isto so slišali

tudi trije kmetje, ki so šli zjutraj mimo groba. Grobar je takoj odšel k župniku ter mu sporočil, kaj je slišal. Takoj nato so odkopali grob in odprli krsto. Ko so dvignili pokrov, so našli pokojnico v čudnem položaju. Obraz je bil obrnjen na levo stran, okrog ust in nosu je bila krvava, spodnja ustnica pa je bila ranjena. Leva roka ji je ležala na prsih, desna pa ob telesu. Usta so bila odprta, obraz pa v strašni grozi iznakažen. Zadevo so takoj prijaviли okrajnemu načelnstvu v Krapini, ki je poslalo zdravniško komisijo. Zdravniki so pregledali truplo pokojnice in ugotovili, da jo je zadel verjetno mrtvoud in da je bila v takem stanju pokopana. V grobu pa se je zadušila in umrla. Ko se je komisija pripravila, da ne gre za zločin, so pokojnico pokopali nazaj.

OSEBNE VESTI

d Deset let je plodonosno deluje med katoličani Južne Srbije prevzvišeni skopljanski škof dr. Ivan Gnidovec. Prosimo Boga, da spremlja z blagoslovom še nadalje jubilatova misijonska pota in da mu da dosti dobrih sodelavcev!

d 80 let je dopolnil g. Nikolaj Trefner v Planinci pri Sevnici. Bog ga živi!

d 75 letnice rojstva je obhajal upokojeni železniški zvanik Ivan Nagode, rojen na Vrhu pri Postojni. Na mnoga leta!

d 60 let je dopolnil vrl mož Škofic Franc z Brezji.

d 60 let je dopolnil g. Andrej Zmavc, ravnatelj vinarske in sadjarske šole v pokofu v Mariboru.

d Akademski slikar Jakac, naš rojak, je naslikal na belgrajskem dvoru romunsko kraljico mater, romunskega princa Nikolaja in našega zunanjšega ministra Jevtiča. Njegove umetnine vzbujajo splošno pozornost.

DOMAČE NOVICE

d Božična številka »Demoljubac« bo v zelo povečani obliki izšla v petek, 21. decembra in ne v sredo, kakor navadno.

d Po vseh deželah Jugoslavije je zanimanje za II. jugoslovanski Evhariistični kongres v Ljubljani zelo veliko. Ljubljanski Pripravljalni odbor je dobil poročila iz Dalmacije, iz Hrvatske, iz Bosne in iz Srbije, odkoder pišejo, da je verno ljudstvo z veseljem sprejelo novico, da bo leta 1935. v Ljubljani Evhariistični kongres za vso Jugoslavijo. Tudi Slovenci v Zagrebu in Belgradu so se pričeli že pripravljati, prav tako tudi katoliški Slovenci in Hrvati v inozemstvu.

d Pripravljani odbori za Evhariistični kongres so se začeli snovati. Vsi župni uradi ljubljanske škofije so prejeli okrožnico z listkom za kartoteko s prošnjo, naj v vsaki župniji ustanove pripravljalni odbor. Ti odbori so zelo potrebni in njihovo delo bo važno. Skrbeti bodo morali, da se bo župnija začela takoj pri-

pravljati. Ta priprava bo bližnja in daljnja, notranja in zunanja! Za notranjo pripravo bodo služili osnutki verskih govorov kot n. pr. govor za 2. adventno nedeljo, katerega so tudi župni uradi sprejeli. Pripravljalni odbor v Ljubljani bo pošiljal tudi osnutke predavanj, katera naj bi se vršila vsaj mesečno po dva bodisi kot prireditvev Pripravljalnega odbora ali pa pri shodih Marijine družbe in Apostolstva mož.

d Senatne delne volitve bodo v januarju, ker je potrebno, da je za proračunsko razpravo senat neokrnjen. V Sloveniji je kandidatov za senatorje nič koliko.

d Sporazum glode odkupa vojaških poselov sta sklenili celjska občina in državna uprava. Država plača občini za vojašnico in skladišča na Glaziji 450.000 Din v dveh letnih obrokih.

d Zbirajte darove! Evhariistični kongres in priprave zanj bodo mnogo veljale. Zato katoliškimi vernikom toplo priporočamo, da po možnosti kaj darujejo, da bo slovesnost Kristusa Kralja v Ljubljani leta 1935. bila čim bolj veličastna in za vso Jugoslavijo, posebno pa za nas Slovence, kar najbolj častna. Prvi so se spomnili potreb Evhariističnega kongresa vrli Mohorjani, ki so nabrali in poslali Pripravljalnemu odboru: Podbrezje 40 Din, Sodražica 45.50 Din, Mavčiče 50 Din, Predvor 70 Din, Selca nad Škofjo Loko 70 Din. Vsem darovalcem Bog plačaj! Priporočamo se še drugim! Darovi naj se pošiljajo na Ljudsko posojilnico v Ljubljani. štev. 10647.

d 25 letnice obstoja je praznovala te dni dijaška Marijanska kongregacija v Novem mestu.

d Esperante, glej oglas!

d Bata gre v višine. Zagrebški listi poročajo, da je tvrdka Bata kupila prostor na oglu Illice in Bana Jelčića ulice, kjer namerava

— Pri zaprtju, preobilici krvi v spodnjem delu telesa, pritisku krvi, bolečinah v boku in ob straneh, pomanjkanju sapa, utripanju srca, migreni, šumenju v ušesih, omotici, slabem razpoloženju povzroči naravna »Franz-Josef« grenčica izdatno izpraznjenje črev in osvoboditev tesnobnostnih občutkov. Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz-Josef« vodo z zelo zadovoljivim uspehom tudi pri težkočah v letih menjave.

zgraditi 16 nadstropno trgovsko palačo. Dva nadstropji bi bili pod zemljo, ostalih 14 pa nad zemljo. Stavba bo zgrajena iz železa, jekla in stekla in so predvideni stroški na 10 do 12 milijonov dinarjev.

d Kupujte razglednice Katoliške akcije! Katoliška akcija v Ljubljani je založila za božične praznike serijo krasnih božičnih razglednic v večbarvnem tisku. Osnutke za razglednice je napravil arh. inž. Ivan Pengov in nam predstavljajo ljubke prizore iz božične dobe, tako na pr. lepo navado, ohranjeno v naših kmetijskih hišah: »Kajenje na sveti večer«, »Angel oznanil pastirjem na betlehemskih poljanah veselo vest o rojstvu Gospodovem«, »Približalo se je božje kraljestvo zemlji«. Uporabljajte izključno razglednice Katoliške akcije, katere vam nudi Osrednja pisarna, Miklošičeva cesta 7. Trgovci in prodajalci dobe običajen popust, ako vzamejo vsaj sto komadov. Cena je kljub krasnemu delu 1 Din.

d Izreden lovski blagor. Gamsa — okoli 40 kg težkega — je ustrelil pretekle dni na Gorjancih g. Ivan Recelj iz St. Jerneja. To je v teku zadnjih par let že drugi primer, da se je

la plaša žival priklatlila iz gorenjskih planin in našla smrt v gorjanskem lovskelem okrožju d Nova bolnišnice. Te dni otvorijo v Biogradu na morju v Dalmaciji novo bolnišnico, katere stavba je bila dograjena že pred štiri leti. Bolnišnica ima zaenkrat prostora za 60 bolnikov. Prišla bo v poštev za prebivalstvo severne Dalmacije, ki se je do sedaj radi prevelike oddaljenosti bolnišnice v Šibeniku hodilo zdraviti v zadersko bolnišnico. Zračnili so, da so od prevrata znosili bolniki v italijansko zadersko bolnišnico okrog 15 milijonov dinarjev.

d Da se ne bomo gledali... Italijanske oblasti so izdale nalog, da se zgradi na reški strani ob tako zvanem kanalu zid, ki bo visok 8 m. Zid bo stal od luke do konca Mrtvega kanala. Po nalogu italijanskih oblasti mora biti zid dograjen v teku 20 dni.

d Za priključitev Most Ljubljani je ogromna večina tamošnjih prebivalcev.

d Pešni promet se je v letu 1933 zmanjšal za 26.2 milijona Din, in to kljub povišaniam pristojbinam. Naj bi tudi davčna uprava upoštevala, da so velj poslali nazadovani in da je zato tudi možnost zasluzka manjša.

d Vsi slovenski javni in kulturni delavci, pa tudi vsi slovenski gospodaraki krogi so se izjavili za ustanovitev popolne gimnazije v Murski Soboti v Prekmurju.

d Pri nagnenju k maščobi, protinu, sladkosečnosti izboljšuje naravna »Franz-Josefova« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo.

d Oltar v šolski telovadnici. Dne 1. decembra je celjski opat g. Jurak slovesno blagoslovil novi oltar v šolski telovadnici in imel pri tej priliki na šolsko mladino prav lep nagovor. Službo božjo je opravil p. Dioniz; pri sv. maši je šolska mladina prav lepo prepevala. Kar je pa slovesnost nad vse povzdignilo, je bilo, da je petje spremljal orkester Glasbene Matice pod vodstvom ravnatelja g. Sancina.

d Gasilaka zveza Jugoslavije ima devet zajednic, 105 žup, 2220 gasilskih čet. Izvršujočih članov 66.227, podpornih članov 56.479, skupaj 122.706. Gasilskih domov je 699, skupno premoženje znaša 109.500.000 Din. V vseh organizacijah, ki spadajo pod ministarstvo za telesno vzgojo naroda, je bilo stanje članstva v letu 1934 sledeče: Delovnih članov: 279.616 moških, 65.400 ženskih; podpornih članov: 224.540 moških, 18.867 ženskih, skupaj 588.252 članov. Delovnih edinic 7121, vežbališč 2060 s površino približno 7,144.000 kv. metrov, 1115 društvenih domov, 1420 društvenih zdravilnic, 8496 predtelovadcev, oziroma trenerjev.

d Ali hačeje z revolverji kriti svoje napake? V ljubljansko bolnišnico je prišel g. Josip Gale, 44 letni posestnik z Ravnega brda in župan trebeljske občine. Tega je neznanec skozi okno obstrelil v desno roko. Gale pripoveduje, da je zvečer brusil nožiček. V tistem hipu, ko se je nekoliko sklonil in dvignil desnico, je ugasnila petrolejka, sam pa je čutil v desnici ostro bolečino. Bila je njegova sreča, da ga napadalec, ki je streljal z revolverjem skozi okno, ni zadel v glavo ali v prsa. Napadalec je izginil v noči, orožniki pa poizvedujejo za njim. Gale je bil dolga leta poprežupan trebeljske občine ter mu je ljudstvo kot odličnemu katoliškemu možu popolnoma zaupalo vodstvo občine. Zadnja leta so prevzeli občino drugi, pa zadjnih volitvah pa je bil Gale zmagal s prepričevalno večino. Nasprotniki so skušali s pritožbami onemogočiti Galea, kar pa se jim ni posrečilo, ker je

upravno sodišče v Celju dalo Galeu prav. Kakor čujemo, pa je Gale kot župan odkril pri vodstvu občine neke stare nerednosti. Morda so ti notranji boji v občini ozadje napada. Pričakujemo, da bo preiskava popolnoma pojasnila ta, za naše kraje in razmere nenavaden surov in zahrbiten napad, ki bi lahko veljal uglednega g. Galea življenje.

d Nemščina, glej oglas!

d Volčja nadloga. Na Velebitu in okolici je zapadel visok sneg. Nastopa tudi ostra burja. Te dni so se spet pojavile v vznožju Velebita velike trume volkov, ki povzročajo kmetom velikansko škodo. Tako so nekemu kmetu pod Velebitom volkovi v teku treh dni poklali 50 kosov drobne živine, med njimi več telet. Kmetje že leta ne pominjajo, da bi bilo toliko volkov, in so zaradi tega v velikih skrbeh. Oblasti so dovolile kmetom nošenje orožja, da se lahko branijo pred zverinami.

d Belgari nam zapojejo. V nedeljo, dne 16. decembra zapoje v veliki unionski dvorani v Ljubljani eden najboljših bolgarskih pevskih zborov »Guslac« iz Sofije. Poleg društva »Rodinet«, katerega člani so po večini iz opernega zbora solijske opere, je zbor »Guslac« najboljši bolgarski moški zbor.

d Konzumne družbe za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani je prodalo svoje posestvo v Ljubljani, Zibertova ulica št. 27 Učiteljskemu domu r. z. z o. z. v Ljubljani za kupnino 950.000 Din. Od nas zadnjič navedena kupnina 1.080.000 torej ne odgovarja dejstvu.

d Veliki tatvini se prišli na sled v kočevski tvalnici »Triglavec«. Storitelji so sami mladi fantje, ki so dobljeni denar zapravili v lahkomišljenih družbah po gostilnah. Cerkev in njene družbe ter društva ne vzgajajo tatov.

d Pri ishijasu sledi na kozarec naravne »Franz-Josefove« grenčice, popite zjutraj na tešče, brez truda izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

d Po načrtu novega invalidskega zakona bo opet prejemalo invalidsko podporo do 5000 onih ljudi, ki so izgubili to podporo po odredbah iz leta 1929.

d Slaba spomenja. Kmetje v mariborski okolici pripovedujejo, da je pričela odganjati trta, da se kaže na drevju probujajoče popje mladega brstja in so celo začeli ponekod travniki znova zeleneti. Od decembrske lepote si obetajo slabe žane, ker se bojijo kasnejše pozobe.

d Komuniste preganjajo. Drjavno tožilstvo je obtožilo vsega skupaj 21 ljudi radi komunističnega delovanja. Obtoženi so v dveh skupinah, v eni jih je 18, v drugi 5. Večina obtožencev je v zaporu.

d Se je premislil. V poštni urad v Vuzečnici je nekdo vlomil ter si nabasal žepa z drobižem v vrednosti 1000 Din. Pravočasno so pa dejanje opazili ter začeli vlomilca zasledovati. Da bi lažje bežal, je zmetal vse drobiž iz žepov

ter res srečno ušel, pošta pa je tudi prišla nezaj do ukradenega denarja.

d Zaostanke invalidske podpore bodo invalidom, ki so se za te podpore pravočasno prijavili, izplačali še pred Božičem.

d Za nedotakljive narodne parke bodo po zakonu proglašeni: Plitvička jezera z okolico, Avale, Lipovica, Triglavska jezera, Bele stene v Veliki kapeli, Špirovača in Velika Zaklenica v Velebitu ter Trebevič in Grdan v okolici Sarajeva.

d Člani društva za raziskovanje podzemskih jam so letos izvršili 98 raziskovanj, od teh povsem na novo 89 v logaškem in planinskem jamskem okolišju. Vseh preiskanih jam ob koncu leta 1933, odkar obstoja društvo, je bilo 407. Letos je osredotočilo društvo svoje delo na Križno jamo, posvetilo pa bo svoje delo tudi podzemskim jamam v cerkniškem in loškem okolišju. Predsednik omenjenega društva je vseučiliški profesor dr. Hadži, tajnik pa šolski nadzornik g. Ivan Mihler.

d »Kulturband« v Novem Sadu je imel te dni letno skupščino, ki je dokazala, da se vse nemške kulturne organizacije v Jugoslaviji dobro razvijajo in da raste število podružnic Kulturbanda. Koroški Slovenci o enakih pravicah ne smejo niti sanjati.

d Nad 600 vagonov grozdja je šlo letos iz smeredevske okolice v Nemčijo, na Češko in v Avstrijo.

d Kmetški magazin, nova manufakturna trgovina v Ljubljani, Krekov trg 10 (nasproti Mestnega doma). Ako hočete dobro blago in poceni, potem obiščite nas in prepričajte se. Naše geslo je: Mal dobiček — velik promet!

NESREČE

d Ognjeni zublji so uničili poslopje s trgovino, lasti Janeževih v Zgornji Kostrivnici pri Rogaski Slatini.

d Baraka je zgorela na cesti Radeče—Litija. V baraki so stanovali delavci. Ker so bili med požarom pri delu, jim je zgorela vsa obleka. Pred zimo so brez dela in obleke.

d Pogorela je dne 4. t. m. zjutraj stanovanjska hiša Marijane Mlakar, Goropeke 8, v župniji širovski. Pogorelo je popolnoma vse: hiša, hlev, skedenj, kozolec in vsa zaloga živeča, krma, stelja. Pri gašenju se je zelo opelila tudi lastnica sama. Kako je nastal ogenj, se ne da ugotoviti. Brikone je bilo zažgano.

d Gospodarska poslopja je zgorela v Parizljah pri Braslovcah. Lastnik g. Repnik iz Polzle. — V Ločici pri Polzeli pa je postalo žrtve ognja Barbanikovo in Jošenčevo gospodarsko poslopje.

d Ta nesrečni požar! Ono noč je na Dravskem polju zopet gorelo, in sicer kar na treh krajih. Posestniku Ludoviku Frasu v Gibini, občina Derbetinci, je zgorelo gospodarsko poslopje in precej poljskih pridelkov, tako, da

znaša škoda okrog 10.000 Din. — Drugi požar je bil v Hvaletincih, prav tako občina Derbetinci, pri posestniku Antonu Germini. Tudi temu je zgorelo gospodarsko poslopje do tal z vsemi pridelki vred in znaša škoda okrog 25.000 Din. — Tretji požar pa je izbruhnil v Pongercih, občina Cirkovce, pri posestnikoma Baumanu in Belci. Obema je zgorelo gospodarsko poslopje z vsemi objekti do tal, tako, da imata vsak nad 50.000 Din škode, ki je krita le deloma z zavarovalnino.

d Ko so se drsali po ledu, se je ta udri. Pri tem je utonil Mestek Alojzij, učenec tretjega razreda v Cerknici. Otroci, bodite pri drsanju pazljivi!

d Na bregu Gradašnice na Viču so našli utopljeneža občinskega reveža Alojzija Kitera, rodom iz Grada.

d V škaf vrelega kroga je padel enoletni Franc Kolar iz Laz pri Planini. Nevarne opekline!

d Ko je cepil trske, si je presekal piščalno kost trgovski vajenec P. Krničar v Ljubljani.

d Huda nesreča je zadela mariborskega pekovskega mojstra Toneta Horvata. Podri ga je s kolesa neki voznik, ki je peljal po napačni strani ceste. Horvat si je pri padcu zlomil obe nogi.

d Zaradi megle je nasedel. Parnik Jadranske plovske »Slavija«, ki vzdržuje redno zvezo med Sušakom in Aleksandrovo na Krku, je takoj, ko je odplul iz sušaškega pristanišča, zaradi megle nasedel na plitvini blizu luke same. V parnik, ki se mu je pokvarilo dno, je začela vdirati voda, nakar je zaprosil pomoč.

NOVI GROBOVI

d O, Usmiljeni, po milosti ravnaj! V Mekinjah pri Kamniku so pokopali Katarino Ambrožič. — V Rušah je umrl 80 letni posestnik Alojz Glaser. — V Kamnici pri Mariboru je umrla 44 letna soproga trgoveca Olga Zohar. — V Trzinu je zaspal v Gospodu posestnik Franc Zankar, brat frančiškana p. Pija in usmiljene sestre Pelagije. — V zagrebški bolnišnici je zaradi hude operacije odšel v večnost župnik v pokoju g. Ivan Renier. — V Somboru je izdihnil 31 letni Rojnik Teodor, narednik vodnik pri 51. pešpolku. — V Ribnici na Dolenjskem so položili v grob Luko Burjo, posestno plačilo znani narodni borec Mirko Bauman. — V Mostah pri Ljubljani je umrl mesar in

Tudi francoskim kmetom trda prede. Te dni se je v Parizu zbralo na veliko zborovanje nad 10.000 kmetov. Ker so glasno dajali duška svojemu nezadovoljstvu, je policija s silo razgnala njihov demonstracijski sprevod.

ČLOVEŠKO TELO IN NJEGOVO NARAVNO ZDRAVLJENJE.

Prišla je zima. Treba je posebno paziti na zdravje. Naše telo je onemoglo. Radi tega mu moramo pomagati in ga očistiti nakopičenih škodljivih tvarin ter mu dozajati nove oživljajoče soke.

Priporočila se naravno zdravljenje z zdravilnim PLANINKA-čajem, ki je pripravljen večinoma iz najboljših planinskih zelišč in je njegovo koristno delovanje že priznано v znanstveni medicini.

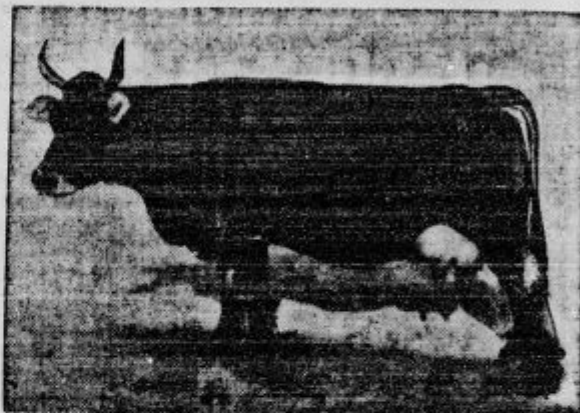
PLANINKA zdravilni čaj je dober regulator za čiščenje in obnavljanje krvi ter učinkuje 9—12 tedensko zdravljenje s PLANINKA-čajem izredno dobro:

pri slabi želodčni prebavi in zaprtju,
pri slabem in nerednem delovanju črevesja,
pri napetosti telesa,
pri omotici, glavobolu, nespečnosti in zgagi,
pri obolenih sečne kisline in hemoroidih,
pri obolenju letar,
pri nervozni in živčnih boleznih.

PLANINKA zdravilni čaj pospešuje tek. — Zahtevajte v lekarnah izrecno PLANINKA-čaj BANOVEC za Din 20.— paket, ki vsebuje samo tedaj pravi PLANINKA-čaj, kadar je paket zaprt in plombiran ter nosi naslov:

Apoteka **Mr. BANOVEC**, Ljubljana, Kongresni trg 12.

Reg. 8. br. 163. 9/JX1. 1933

Izreden uspeh v mlekarstvu. Vsak resen živinorejec skuša pri kravah dvigniti množino in kakovost mleka na najvišjo stopinjo, ki je mogoča. Seveda je treba vedeti, da krava pri gobcu molze. Veliko je odvisno tudi od dobre pasme. S samotrenim delom se dosegajo presenetljivi uspehi. — Neki zgornjebavarski kmetovalec ima kravo, ki je v 342 dneh dala 17.052 kg mleka ter je tako dosegla kravji rekord prekosi za 1000 kg. Krava daje petkrat več mleka, kakor ga povprečno dajo druge krave. Priporočljivo in po-sne-manja vredno!

nika in trgoveca. — V Selcah pri Krškem je umrl Vinko Voglar, bivši predsednik Kmet-ske zveze. — V Šmartnem ob Paki se je pre-selila v večnost vrla žena Lucija Kandus-Mun-ko. — V Štepanji vasi pri Ljubljani je zapel mrtvaški zvon tamkajšnjemu cerkovniku 79 let-nemu Jakobu Potokarju. — V Zagrebu se je poslovil od tega sveta Juraj Čačkovič pl. Veho-vinski, polkovnik v pokoju. — V Št. Ilju v Slovenskih goricah je odšel k Gospodu po več-posesstnik Ivan Rode. — V Ljubljani so umrli: Anica Matekovič, roj. Hribar, žena sodnega vratarja Frančiška Zrimšek, 70 letna Jožefa Zore, hčerka železniškega zvančelnika Hedvi-

ka Miklošič, soproga finančnega uradnika Er-na Kovačič, roj. Leutgeb, vlakovodja državnih železnic Jakob Osterman, vdova požarnega ču-vaja 74 letna Marija Svetel, Jakob Potokar, verkvepnik in čevljarški mojster je umrl v Šte-panji vasi. Naj počivajo v miru!

G. Janez Brunček iz vasi Vnajarje št. 1. nad Litiijo je prvo decembarsko sredo na ljubljanskem sejmu prodal vola, ki je zbujal splošno pozornost. Kakor orjak se je dvigal na sejmu izmed črede rogatih tovarišev. Na vagi je potegnil 714 kil. Če bi bila cena živine taka, kakoršna bi po pravici morala biti, bi bil g. Brunček potegnil zanj prav lepo vsoto, tako pa je vrgel samo 3215 Din, kar pa je še vseeno redka vsota, ki jo v današnjih časih more iztržiti naš živinorejec. Pridnemu posestniku k njegovemu gospodarskemu uspehu čestitamo.

Naročajte in čitajte naše katoliške liste: »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«! - V vsako katoliško hišo katoliški časopis!

PO DOMOVINI

Z občnega zbora „Boja“

Na praznik, 8. decembra se je vršil v Ljubljani redni občni zbor »Boja« (Združenja borcev jugoslavije), ki ga je vodil predsednik Avgust Kuster iz Tržiča. Zborovanje so nekateri z nepetostjo pričakovali, ker mnogo bojevnikov ni bilo zadovoljnih s staro upravo in načinom poslovanja. Zanimanje je bilo tudi zato precejšnje, ker so stopila v veljavo nova pravila »Boja«, ki odstranjujejo kolektivno članstvo, ampak so podružnice »Boja« le krajevne organizacije, ki se bodo imenovala po novih pravilih »Skupine bojevnikov«. Zbralo se je okoli 300 delegatov iz vseh krajev Dravske banovine. Od 8-10 je trajala verifikacija pooblastil in se je že tedaj opazilo, da so mnogi za novi odbor deljena. Nato se je pričelo zborovanje in se je predsednik spomnil tragične smrti Nj. Vel. kralja, nakar je bila odposlana pozdravna brzojavka Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu. Namesto, da bi se sedaj začelo s kratkimi in stvarnimi poročili, sta pa predsednik Kuster in tajnik Fabjančič razpravljala v dolgih govorih o vseh mogočih stvareh, ki so bile delegatom že itak znane. Vsem se je zdelo, da hočejo vse zborovanje nekam zavleči, da bi bila zmaga starega odbora pri volitvi tem slajnejša. Oba nista povedala nič bistvenega, ampak samo stvari, ki jih propagirajo stari bojevniki že desetletja. Nismo čuli, kaj je »Boj« v preteklem letu storil za omiljenje gospodarske krize in za blaginjo svojih članov. Ker je bilo predlaganih več kandidatnih list, so zborovalci sklenili, naj se predstavniki raznih kandidatnih list zedinijo za skupno in enotno listo. Nato so se predstavniki štirih predloženih kandidatnih list zbrali v posebni sobi k posvetovanju, kjer je imel g. Loriger zopet daljši govor, samo, da se je s tem tratil čas. Menda je hotel vso stvar tudi on zavleči, da ja ne bi prišlo do kompromisa, ker so hoteli na vsak način priboriti zmago listi starega odbora. Končno sta bila dva predloga za predsedstvo. Predstavniki liste starega odbora je zahtevalo kandidaturu g. Kustra, dočim so se

predstavniki vseh treh ostalih list zedinili na g. Vidmarja. Glavni vzrok je bil ta, ker g. Kuster ne biva v Ljubljani, kar je za predsednika nujno potrebno. Ko je predstavnik odborove liste uvidel, da ne prodré, je kratkoma zapustil posvetovalno sobo in odšel. Nato se je čez kakih pet minut vrnil s sporočilom, da je zborovanje zopet odprto in da naj vsi predložijo svoje liste. Tako ni bil dosežen sporazum. Medtem so bivši člani osrednjega izvršnega odbora začeli z agitacijo za Kustra. Prišlo se je k volitvam, ki so bile javne. Od oddanih glasov je dobil g. Kuster 142, g. Vidmar pa 130. Tudi za druge odborovnike se ni sklenil kompromis, temveč se je glasovalo za vsako listo posebej. Zmagala je seveda lista bivšega odbora. Značilno je bilo, kako se je glasovalo za odbori. Delegati so za posamezne liste dvigali svoje liste in par gospodov je hodilo po dvorani ter štel (i) glasove. Razume se, da se pri takem glasovanju vsaka objektivnost in prava demokratičnost, ki so jo odborniki »Boja« vedno proglasili, naha. Pet ur zavlačevanja z volitvami, neprimerna agitacija in pritisk na delegate z najrazličnejšimi namigavanji, kakor, da bo »Boj« oblastno razpuščen, ako se ne izvoli lista starega odbora, vse to je virglo zelo, zelo čudno luč na vse zborovanje. Tudi nastopanje nekaterih gospodov za prejšnji odbor je bilo neumestno, saj so zahtevali, naj se predstavijo osebno nekateri kandidati z drugih list, kakor bi bili manjvredni in nemogoči elementi, dasi so bili na zboru kot delegati skupin. Poleg tega je g. Fabjančič skoro trideset ure govoril v priložnost kandidatne liste starega odbora, ravno tako g. Škrbec in nato še g. Loriger, dočim predsednik ni pustil do besede predstavnikom drugih list, da bi dovoljno obrazložili svoje mnenje. Omenjamo, da je lista starega odbora sestavljena tako, da imajo veliko večino znani generali iz Ljubljane, dežela se ni skoro nič upoštevala, dočim so imele ostale liste sorazmerno pravično razdeljena odborniška mesta in je

bila na njih večina kandidatov z dežele, kar je čisto pravilno, saj je z dežele večina bojevnikov. Po volitvah so se izvršile še druge točke dnevnega reda, nakar je g. Kuster zaključil zborovanje. To zborovanje je bilo jasen dokaz, da tudi v »Boju« gotovim osebami ni za stvarno in objektivno delo, temveč samo za premoč in nadvlado. Mnogi delegati, ki so še zaupali v objektivnost uprave pri »Boju«, so odhajali iz dvorane Trgovskega doma razočarani ter so uvideli, da tudi v »Boju« ne pride resničaj glas ljudstva do veljave. Slovensko ljudstvo je pri tem zborovanju že spregledalo in bo tudi po tem usmerilo svoje ravnanje. Treba bo pa še podrobnejše spregovoriti, da naše ljudstvo ne bo nasledalo lepim besedam in obljubam.

Smrtna kosa
(Zigriški vrh)

Nedavno je po dolgem in hudem trpljenju zapustil to solzno dolino Jakob Lončar z Zigriškega vrha pri Sevnici ob Savi. Dolgo let ga je mučila naduha in jetika. Zapušta ženo in deset otrok, ki še niso preskrbljeni. Dva hodita še v šolo. Družina je uboga in vredna vse tolažbe in pomoči. Naj rajni počiva v miru!

Smrtna kosa.
(Št. Gotard.)

V torek, 4. decembra se je preselila v večnost po dolgem in hudem trpljenju g. Julijana Tom — mati g. kaplana Franca Toma, ki sedaj služi v Toplicah. Veliko vernikov, ženska Marijina družba, gasilska četa iz Čemšenca in trije duhovniki so spremili pokojnico na zadnji poti. Pevski zbor je zapel pri hiši žalosti in na pokopališču žalostinke. V veliko tolažbo je bilo očetu, sestram in vsem sorodnikom, da je mogel priti na pogreb sin-duhovnik g. Franc iz daljne Dolenjske, kjer je zadnje tedne veliko trpel. Njemu in vsej rodbini naše iskreno žalje!

Adventne novice.
(Smartno pri Litiji.)

Miklavž je letoš bogato obdaril otroke, zlasti revnejše. Dobili so, kar rabijo zlasti za zimo: čevlje, nogavice, jopice, brajce, obleke, plašče itd. Vseh skupaj je bilo obdarjenih blizu 100 otrok. Rekel pa je, da se drugo leto ne bo oziral samo na revščino, ampak tudi na pridnost in bo lenuhe, četudi so revni, kar pozabil. Otro-

Zgode in nezgode slikarja Verbana

Priredila Lea Fatur

Grof Furtin ni vedel, da so besede, ki so svignile mimo njegovega ušesa, narovode za boj. Zamisljen se napoti v parter, kmalu stoji pred njim upravitelj, se globoko pokloni in vpraša osorno: »Kaj ste žalostni, gospod grof? Mladenič se zdrzne in vpraša: »Kaj hočete?«

»Naduta knežji hči vas je sprejela ne-milostno!« pravi Martin zdušno. Mladenič se nasmehe bridko. »Po zaslugi, gospod,« se obrne in vrne v ložo. Martin strmi za njim. Kar se mu poroga stari glas: »Taka je mladina! Nehvaležna in jezična. Kaj ne, gospod Tirteta!«

Gostničar se obrne pri prvih besedah vsiljivega starca, da gre svojo pot. Ko pa čuje svoje ime, obstane, prime starca za roko: »Motite se. Jaz sem Martin Poripež...«

»Že mogoče,« pokašlja Mališ. »Toda pred osemnajstimi leti...«

»Motite se! ponavlja Martin in drži starca trdo za roko. »Roko mi izpustite,« krikuje. »Povem vam vse.« Martin ga izpusti, Mališ krene v temno ezadje pri stopnicah. Tam se ustavi in vpraša zaglušeno: »Sablja je bila ostra in voda globoka, zakaj je torej še živ grof Pavel Furtin?« Martin plane na starca in ga vklešči za vrat. Pa trde pesti so udarile po njem in mu iztrgale starca. Mož je stal in ni prav vedel, kaj se mu je bilo zgodilo.

Igralka Golobica je naročila Didjerove-mu hišniku, naj preskrbi večerjo za petnajst oseb. Na sprehajališču in v gledališču pa je

srečala igralka toliko znancev, da se je nabralo zvečer v Didjerovi hiši okoli trideset oseb. Igralci, pevci in pisatelji so čakali na večerjo in se jezili, da ni gospodarja od nikoder. Slednjic pride Didje in pozdravijo ga z glasnim hrupom: »Devet je proč, čas, ko večerja Pariz.« Didje se prikloni: Gospoda moja, prosim vas, oprostite. Bolniki... Ves dan... Ubit sem... poživila me bo vaša ljubeznjiva družba.«

Med duhovitim prerekanjem so prinašali strožaji jedi. Leta 1780 je bila večerja zelo važno opravilo. Pri nji si pokazal bogastvo svojega duha, pri nji so se rodile popevke in šale, ki so krožile drugi dan po Parizu, pri nji so se začela ona modroslovna razglabljanja, ki so vodila končno do revolucije. Shajanje znancev in neznancev pri večerjah je povspesevala svoboda, ki je vladala v občevanju že Izza Ljudovika XV. Ta ali oni gospod, gospa, sta priredila dvakrat na teden večerjo. Povabljen je bil vsak znanec in ta je pripeljal seboj lahko svojega z. anca. Dolžnost vsakega gosta je bila, da pokaže svojo duhovitost. Dobra šala za dobro jed je bil tih dogovor. Kjer je bilo vino prekislilo, so gostje izostali, a tudi tam, kjer gostitelj ni bil priljubljen. Didje je bil torej lahko nosen, ko se je zbral okoli njegove tako lep krog pesnikov in igrancev. Ni poznal vseh gostov, kar ga pa ni nikdar motilo, a nocoj se mu je oko ustavljalo pogostoma na gostu, ki ga je bila privedla Golobica, in ki je sedel poleg nje. Didjeru je bilo nekam neprijetno, ko je pogledal tega gosta, ki je bil običen okusno, a ne prekritičen. Bržčas je bil gospod, ki običuje v bolj-ših krogih.

Ko so gostje utolažili lakoto in žejo, se je začela živahna besedna bitka. Vsak je hotel pokazati svojo duhovitost, ki je le prerada prešla v zbadanje in norčevanje. Ple-

meniti gospod Murva je bil zložil nekaj stihov na čast igralki Adeli, in Golobica je zahtevala, da jih pove. Gospod Murva se je sramežljivo branil, češ da ne zna pravilno naglašati stihov. Golobica zahteva, da pove kdo drugi Murvove pesmi, pa vsak se opravičuje. Naenkrat zapazi Didje, da šepče tuje Golobici nekaj na uho, kar povzdigne Golobica glas in prime gosta ob svoji desni za roko. Nastal je splošen molk, ki je legel Didjeru mučno na dušo. Čutil se je kakor preplašena zver, ki jo je iztaknil lovec v brlogu. Golobica predstavi svojega soseda: »Graf Schelheim iz Švedske, ki se mudi že teden dni v Parizu. Prosil me je, da ga uvedem v našo slavno družbo. Grof je tako ljubeznjiv, da nam odkrije zločin gospoda Murve.« Šved se prikloni omizju in spregovori nekaj lasavskih besed. Didje strmi vanj: »Kje, za vraga, sem že videl te ostre oči in slisal ta glase.«

Najbolj radoveden in zadovoljen je bil gospod Murva. Bil je plemič in pesnik, lakomen časti pa je bil do konca svojih nohtov. Švedski grof deklamira z dobrim naglasom Murvove kitice, ko konča, mu ploskajo ko nori. Pesnik molči potuhnjeno, kakor v zadregi. Kri mu plane v glavo od veselja, ko pravi: »Gospod grof je povedal moje uboge kitice na način...«

»Ki jim je dodal, kar jim je manjkalo,« zbode Goba pesnika. Didje opazi, da je gospod Murva užaljen. Zato nagovori grofa: »Čudno, gospod grof, da goverite tako izborno francosko, morate vendar biti že dlje časa v Parizu; kakor da vas nisem še doslej srečal.«

Sele pred tednom sem dospel v Parizu, odgovori njužno Šved. Nocoj sem bil prvi v vašem gledališču. Imel sem srečo, da se poklonim najbolj očarljivi vseh igralk. Njena ljubeznjivost me je počastila, da uživam

ci, ki ste dobili darove, zdaj pa le knjigo in katkežem v roke, če ne drugo leto ne bo nič. — Praznik Broomadežne smo lepo praznovali; mladina, zlasti kongregacijska je polnoštevilno prešla vs. zakramente. Predvsem je onembele vredno troje: sprejem 32 novih članic v dekliško kongregacijo, sprejem 25 novih članov v fantovsko kongregacijo in skupno vs. obhajilo moških, katerega se je udeležilo 500 moč in fantov. Poglejmo pa še naprej. Ne pozabimo, da je v nedeljo, 16. dec. važno, zanimivo združeno predavanje in da trka na vrata novo leto, ko bo treba odkupiti prijatelja »Domoljubac«, da nam ne bo odpovedal in nas zapustil, ravno tako pa tudi drugih katoliških časopisov ne smemo pozabiti.

Iz dolenskih Benetk.

(Kostanjevica.)

Miklavž je nosil. Pa je tudi nekaj prinesel. In komu? Skoro smo že pozabili, da je Nikolaj svetnik ribičev. Letos nas je pa sam donesil na to, ker je prinesel Kostanjeviškim ribičem 36 kg težkega soma. To vam je narcina, drugačen kot oni psi, ki jih je Frtavčev Gusti naročil za Ljubljano! Pa še drugih lepih ribic so nalovili za Miklavžev večer, da so dobili zanje lepe denarce. — Ta teden je odpotoval v večnost 93-letna Ana Strojina iz Prekopa. — Miklavž je prinesel, parkelj pa odnaša. Pa kar na debelo. V zadnjem času so kar na hitro poginila tri govoda. Tudi župnikovi štali se nesreča ni izognila. Pohratala je 700 kg težkega vola. Ugotovljeno je, da bolezen ni nalezljiva. Žival je nedvojnno zbolela od poplavljenega sena.

Rasno

(Sostro.)

Marija je utrgala v naši mladi gredi komaj razevelo rožo Mici Novakovo in je vzela s seboj, da v nebesih pošasti njen praznik. Bila je večletna Janica prosv. družstva; tih in mirna je vedno priekočila družstvu v pomoč. Vse jo je spoštovalo in cenilo. Skoraj leto dni je mirno in vdano prenašala bolezen. Ogromna udeležba pri pogrebu je pričala, da je bila priljubljena tudi pri drugih ljudeh. Ob odprtem grobu se je šlan prosv. družstva postavil od nje. Z želostnimi erci smo zapuščaj popokališče in nehotne se nam je vrnila misel, da tudi mladi ljudje moramo biti vedno pripravljani na smrt. — Še ni dobro utihnil, pa se je zopet nanovo oglašil mrtvaški svon. 10. decembra

srešo najbolj imenitne družbe, ki jo more nuditi Parize.

Sved počaka, da se mu priklonijo oblaškani gostje in nadaljuje, obrnjen k Didjeru, z nekim posebnim nasmehom: »Pojasnim vam, gospod doktor, zakaj sem prilleno natančno poučen o vsem, kar se glase in govori po Parizu, večasih celo bolje kakor Parizani sami. Imam prav dobro znanje z nekim plemenitnikom.

Didjera postaja Sved vedno bolj zoprni: Morda vpliva, gospod grof, prav to znanje, da govorite po naše.

Nisem rekel, da ne bi bil nikdar poprej na Francoskem, se nasmele Sved.

»Zdaj je vse jasno,« se zadovolji Didje, Goba pa sprašuje radovedno: »Ako veste vse tako natančno, pa nam povejte kako skrito zgodbo o komu iz te družbe!

Sved se skromno nasmehe. Goba vpraša: »No, povejte, kdo je pripomogel, da sem bil sprejet v kraljevo gledališče?«

»Kraljica in gospa Kampon,« mu postreže Sved.

Goba ostrmi kakor da ga je prizadelo. Vse svoje življenje je skrivati to skrivnost. Igralke in igralci se ploskali kakor zbesneli, vpili so: »Glejte čarovnika! Kak užitek nam je preskrbel naš dobri gostitelj! Povejte še od nas kaj!«

Didje se odločno upra: »Na moje vero, gospoda moj! Sam sem najbolj iznenaden: gospoda grofa nisem še videl svoj živ dan.«

»Drugič, če dovolite, gospod doktor! odmaja Sved.

»Se pisem torej varal,« meni Didje kakor razsvetljen. »Toda prosim vas, gospod, kaj?«

»V naši posvetovalnici. Nisem pa bil po kroju obleden in se vam nisem predstavljal,« reče porogljivo Sved. Didjera stress. V kabinetu se prihajali samo Emušteti, ki so prihajali po skriti poti skozi podrtine... Nihče

je po kratki bolezni umrl upokojeni tovarniški delavec, 75 letni Janes Maček. Bil je znanjen katoliški moč in dolgoletni naročnik »Domoljubac«. Bodi jima blag spomin! — V nedeljo, 16. decembra, ste vsi vabljeni ob pol 4 popoldne v Društveni dom na prosvetni večer. Prav zanimivo bo predavanje o japonski ženi. Predava Japonska gospa Mar. Skušek. Tudi ostali spored je dobro izbran. Upamo, da boste prav zadovoljni! Vabljeni!

Smrt in življenje.

(Mekinja.)

Tu smo 4. decembra pokopali g. Kutarino Ambrožič, ki je bila rojena l. 1866 v tej župnici na Kešiču pri Repiču in je umrla na Turjaku, pri svojem sinu-dubovniku g. dr. Fr. Ambrožiču. Rajna je bila blaga krščanska žena, usmiljenega srca in dobrih rok. N. p. v. m.! — Po preteku dobrega leta so Erjavčev jez, ki ga je vzela lanaka povodenj, nanovo postavili letošnjo jesen. Izdatno je pomagala banaska uprava, veliko lesa so pa darovali dobri ljudje. Sedaj oba mlinarja Lakra in Martine lahko meljeta in žagata.

Iz zagrebške torbe

(Zagreb)

Drugo predavanje Slomškovega društva, ki je bilo v nedeljo, 2. decembra, po litanih, je bilo lepo obiskano kakor prvo. Medicince Herfort je povodil nekaj veselih iz lovškega življenja, predsednik prosvetnega odelca pa je dodal še nekaj resnih misli ob izseljenki nedelji. Bodimo zvesti svoji katoliški veri in slovenski materii! — Tudi Miklavžev večer, ki je bil pri Slomškarih, letos prvič, je bil zadosti lep. Obdarovanih je bilo veliko revnih otrok. Drugo leto mora biti pa še lepše! — Pa še tega naj nihče ne preze, da bo v nedeljo, 16. decembra, ob pol 4 popoldne v Jeronimski dvorani silno lepa igra, ki se imenuje »Revček Andrejček«. Za zdaj povemo, da bo tudi petje vmeš! Več pa boste videli, ko pridete gledat. Žalo pridite le vsi in še znanice in prijateljce pripeljite s seboj! Gotovo ne bo nikomur šnil!

Proslava praznika Broomadežne

(Višnja gora)

Letošnji praznik Broomadežne je bil tako lep, da bo ostal vsem v živem spominu. Najprej je bil sklep duhovnih vaj za tante in dekleta. Noto je bil sprejem v Marijino družbo. Po končanih cerkvenih slovesnostih je bila proslava v švorani. Gospod

kaplan se je najprej zahvalil voditelju duhovnih vaj in ravnatelj občinstvu duhovno igro »Theophilos«, ki je bila na sporedu. Za njim je nastopil g. Lajza Erjavec s krasnim govorom. Sledila je igra »Theophilos«, ki naj bi poglobila in utrdila v ljudeh občinstvo pri duhovnih vajah ališali. Kaj takega Vajnja gora še ni videla. Dosejal amo bili navajajo gledati same lahke, vesele in napete igre, »Theophilos« pa je duhovna igra, vse se godi le v jezakovi notranjosti. Hkrati pa je ta igra tako živa in resna, da so vsaikoga obhile solze. Igrali so zelo dobro in tudi oder je bil odlično opremljen. Takih iger nam daje še, saj ima občinstvo zanje razumevanje, kar je pokazala obkratek polna dvorana.

NAZNANILA

n Šmihel pri Novem mestu. Na izrecno željo deklet bodo po božičnih praznikih, t. j. od 26. decembra do 30. decembra 1934 zjutraj zaplele duhovne vaje za dekleta v samostanu Ubojih šolskih sester. Katera bi se jih želela udeležiti, naj to takoj po dopisnici sporoči vodstvu šmihelskega samostana, da se č. sestre vedo ravnati. Oskrbnina za ves čas stane 100 Din. Z novimi močmi in sklepi v novo leto!

n Prikojevalne tečaje za krojače in šivilje v Ljubljani priredi banaska uprava pod vodstvom obrtne učitelja g. Knafija v začetku novega leta. Interesanti naj prigrle svoje udeležbo do 5. januarja 1935 pri referatu za pospeševanje obrta v Knafjevi ulici 9, soba 22 levo, kjer se dobe tudi podrobne informacije.

n Ljudski odri, ki še niso uprizorili znane ljudske igre »Carski sel«, naj pišejo ponjo na naslov: Ivan Redenšek, Domžale. Igro pripravljamo.

n Sneberje—Zadobrova. Dramatični odelček »Pevskega društva« uprizori v nedeljo, dne 16. decembra ob 3 popoldne dramo v štirih dejanjih »A njega nis«. — Vabljeni!

n Kmetška dekleta vabi ravnateljstvo dr. Krevke gospodinjke šole v Šiški pri Ljubljani na drugi »Trimesečni gospodinjke-kaharski tečaj«, ki se bo pričel 2. januarja 1935. Pojanila daje ravnateljstvo vsak dan osebno ali pisмено. Sprejemajo se notranje in zunanje učenke.

Božji blagoslov in kmetu roka vzdrnjujeta vsa domovina.

ni zapazil, kako je prebledel in se naslonil na mizo; vsi so obkolili zabavnega gosta in vpili: »Na dan s tajnami! Najbolj svete nam odkrite!«

»Najbolj svete! Saj nisemo pri spovedi,« ugovarja igralka Milon, ki je bila znana po svoji nevoščljivosti.

Milon se boji! Kdo ve, kaj ima na vesti! so zagnale njene tovarišice.

»Nič se ne bojim,« reče užaljena Milon. Sedimo kar po vrsti na zatožni klopi in gospod grof naj pove, kaj ve od nas!

Milon sede prava na klopico pri oknu, sklene roke in povesi glavo. Sved se priklone in obtožuje: »Gospica Milon je na zatožni klopi, ker je dala ta teden trem potrestškem po dvajset frankov, da so izžvižgali gospico Ternel.« Bučen smeh je sprejel odkritje. Drug za drugim so posedli na klopi: igralci, pisatelj, meščani in plemiči. Švedski grof jim je odkrival grehe, o katerih so mislili, da ne ve zanje živa duša. Gospice bi bile najraje izpraskale Svedu oči, pa niso smele pokazati, da so užaljene.

Didje se je stiskal v ozadju. Ze so bili vsi gostje na zatožni klopi in švedski grof se je krepčal z vinom. Didje je menil, da je že minula nevarnost. Kar zaženejo gospice krik: »Didja še ni bil na klopi!«

Didje se ne gane. Šved namaka pečivo v vinu in vpraša: »Slišite, gospod doktor! Vašo glavo zahtevajo. Gotovo smo vas zmotili v premišljevanju, kako pomagati, da bo narod dober in zdrav.« Didje se počira v jezi in strahu. Kar čuti, da je to kak vohun gospoda Sarinosa.

»Didje bo jutri zdravnik,« se oglasi gospod Murva, »nocoj pa mora biti tak kakor njegovi gostje.

Didje se prikloni: »Opozarjam vas, ljubeznjivi prijatelji, da sem hude krvi. Če bi gospod grof, ki vse ve, rekel besedo, ki

bi me užalila, mislim, da se zna sabljati, kakor se znamo mi Parizani, sicer bo v mojih očeh strahopetec in kletavec.«

Didje položi svojo sabljo na mizo in sede. Glasna družba umolkne. Gostitelj žali goste in še tujea na tako surov način! Pah! Tudi tujee je žalil družbo in Didje se upa, česar si ni upal nihče. Sved kar odskoči, ko ga žali Didje, seže pod sukno, vsi so v strahu pričakovali dvoboja. Pa izlevele namesto sablje tobakiro in si mirno natlačil tobaka v nos in reče: »Gospod doktor, nimate glave na pravem koncu.«

Skoraj bi bile pokokale šipe, tako hrupno so se smejali. Jasno je: Sved je bojazljivec! Je mož duha, a ni mož poguma. Sved pa premoči mirno rogajoče se goste in vpraša: »Kar sem rekel, je potemtakem zelo smešno, kaj?«

Didje se brani s smehom: »Prav nič smešno. Pri nas v Parizu ne vprašamo za glavo, kadar nas žali kdo, ampak poiščemo srca.«

Mirno je pouhjal Sved.

»To je zla navada. Stokholmei živijo gotovo dlje kakor Parizani,« ustavi Didjera, ki mu je obrnil hrbet in hoče iditi z gosti.

»Se besedo, doktor!«

Želite? je prezirljiv Didje.

Sved se prikloni: »Zahvalim se vam in gospodu za pouk, ki sem ga dobil. Vedite pa, da nisem strahopetec. Udarim se s vami. Toda poprej naj se ljubezniva gospoda nasmeji na vašo kožo.«

Didje se roga: »Ste se torej domislili, gospod grof? Dajte naj se nasmejejo gospice, ali ne pozabite...«

»Da me ubijete, če vas zbudem. Dobro!« »Toda hitro!« sili Didje, sicer bom mislil, da se vas polajša nov strah.«

»Mene? Strah?« se zakrohota Sved. Go-

B—ski:

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje)

Dne 2. oktobra 1914 sem se zopet sprehaljal po mestu. Skoraj pri vsaki hiši vidim krmilnico za stradajoče pičke. Divji golobi frfotajo sem ter tja. Neke gospe nemške narodnosti me vpraša, če je ujetih tudi kaj avstrijskih žensk. Rekla je, da bi jih preskrbeli za obkole. V preproste vozčke vprezeni konji imajo zvonce, kakor pri nas v mešani zimi, kadar so vpreženi v sani. Voz gre po pesku skraj neslišno, zato je zvonček potreben iz varnostnih razlogov. Kadar sibirski voznik poganja, večkrat razžoga, ustavlja se za »berre«. Ze zgodaj jutraj prodaja nekdo — mleko? — ne — mazilo (šmir) za vozove, drugi pa ponuja po trgovinah in drugih hišah »kirasine« (petrolej). Preprosti mož mi toži, da srednje žole v Sibiriji obiskuje radi visoke šolnine samo bogataša deca potem pa še oficirski in popovski otroci, ki jim je šolnina znkana, oziroma se je sploh oproščeni.

Dne 3. oktobra sem se znašel v prodajalnici nekake »lectarjas«. Na razpolago je imel poleg razne »piškotarijce« tudi mleko, nalito v posodah, podobnih našim cvetličnim loncem, seveda brez — luknj. Bila je sobota, zato so lectarjevi porabili vso hišo. Kuhinja je imela velika okna, čenar sem se zelo čudil, zakaj celo mnoge naše šolskopravilteke kuhinje, narejene po učnih inženjerskih načrtih, še ubičajo ne ponasajo a preveliko svetlobo. Na mizi še deluje velik samovar. Lectarjeva »supraga, gospa Kovjezen, mi pojasnjuje, da je samovar poročevala po očetu. Otroci sede okrog mize in jodo kruh s soljo, nazadnje dobi vsak še cucerček. V prodajalno stopi gospa Serjenkova s svojim očetom, da nakupi jabolko. Pozdravimo se kot stari znanci. Serjenkova da tudi meni jabolko, njen oče pa mi podari zavojček z 20 cigareti.

Dne 4. oktobra 1914 sem bil prvič v svojem življenju v ruski pravoslavni cerkvi. Hiša božja je bila polna ljudstva, ki je stalo, zakaj klopi ni bilo. Mnogi, zlasti mladi ljudje, so prišli k bogoslužju prepozno, drugatje pa se mi je zdelo, da kažejo pravoslavni verniki na splošno svojo pobožnost dokaj čustveno. Med preprostimi in izobraženimi sem opazil tudi lepo število ruskih oficirjev. Kakor drugi, so tudi častniki kupovali v ozadju cerkve sveče in svečice in jih prižigali pred »ikonami

(pred podobami Matere božje). Neredko pa kupovalec sveče ni prižgal pred »ikonco« sam, ampak je svečka romala od rok do rok do ozadja cerkve pa tja spredaj do podobe, kjer je svečko pri ikoni stoječi prižgal in postavil na določeno mesto. Tako sem bil ta dan tudi jaz, ki sem stal bolj sredi cerkve, za nekakega posebnika med darovalcem in Materjo božjo, kateri v čast je bila sveča namenjena.

Nekaj izredno lepega je zlasti v mestnih pravoslavni cerkvah petje. Prekrasni solospjev: basista dijakona ter odgovorji in hvamice zbora, včasih celo dveh zborov, ki stoje ob oltarju, to je nekaj, kar te tudi v pravoslavni hiši božji, če si res kristjan, dvigne visoko k Bogu.

Naj omenim še nekaj, na videz temu ali onemu enesnega, kar pa je napravilo name globok vtis. Vaj vemo, kako težko je pri nas pripraviti storo in mlado do tega, da bi pred Najsvetejšim pokleknil na obe kolena. Še z enim gre težko. Lahke priklon glave s hitro opravljeni križem si mislimo, da zadostuje. V Barnaulu in tudi drugod po Sibiriji in Rusiji pa sem neredko videl, kako so se pred sveto podobo mnogi najprej prekrižali in globoko klanjali, nato opetovano poklekovali na obe kolena in se pri vsem tem sna tla metanjue večkrat dotaknili: tal tudi s čelom.

Skoraj bi bil pozabil, da mi je ta dan lectarjeva žena našla imena nekaterih cvetlic, ki jih je gojila pri hiši. Napisal sem jih tako-le: jeram, funkcija, palma, roza, levkoj, astra, bišmertnik, oleandra, lukevica, petunija, fikus, filadern, begonija, valkamirje in celotrop.

Darežljivost Barnaulcev obeh spolov je bila v tistih dneh res velika. Tam okrog šolskega poslopja, kjer smo bili nastanjeni, so bili številni ujetniki redni gostje mnogih družin. Meščani so radi postregli s krompom za čaj, s mlekom, s sladkorjem, s kruhom in drugim pecivom in celo z obedom.

Dne 5. oktobra 1914 popoldne sem se napravil v hišo, cenjenim čitateljem že omenjene Matrone Serjenkove. Kmalu sem dospel do male lezene hišice. Poleg te je bila še ena, na videz bolj skromna, kjer sta živelja Serjenkina oče in mati.

Gospa Matrona me je prijazno sprejela, zakaj štela se je še vedno za učiteljico, torej sem bil prav za prav njen etanoveki tovariš. Hiša ima poleg kuhinje čedno predsobo, okusno urejeno sprejemnico in lepo spalnico. V sprejemni sobi sem opazil tri lepo pogrnjene mizice, mnoge podobe, cvetlice, dve razglednici. Napoleona in primerno število mehkih sedežev. Ni trajalo dolgo in

pred mano je bil kakso, piškoti, torta, mleko, jagodova meza in še kaj. »Zakuska« se je pričela, ko je gospa Matrona izrekla besede: »Čast mi je piti z vami čaj.«

Nato mi je pripovedovala povest svojega življenja. Zapomnil sem si med drugim sledeče: Deset let je še poročena, a brez otrok. Bila je učiteljica z vsem arcem. Rada bi bila še dalje študirala in postala vzgojiteljica na meščanski šoli, a starši so bili revni. Ko je došla ženitbena ponudba, se je poročila in prenehala s poučevanjem mladine. Poznajo jo vel otroci bližnje in daljnje okolice. Če se kdo udari, priteče k Serjenkovi, ki mu obveže rano po vseh zdravniških predpisih. Poleg vsega dobi ranjenček seveda še kaj dobrega za želodec. Gospa Matrona je zelo korajžna, ne tako njen možiček, ki je menda mehak, preveč mehak, skoroda »šlapca«.

Od 8. do 9. oktobra 1914 je minul čas, ne da bi se pripetilo kaj navedbe vrednega. Vendar naj omenim, da naš Petek ni bil skoraj nič doma. Vedno je kolovratil po mestu in po hišah. Neki večer je našel na vesele družbo in plesal do devete. — Srb, zidar po poklicu, je kaj lepo zidal pri nekem hišnem gospodarju v mestu. Pa najbrž ga je kdo naznanil in brnte je moral za nekaj časa v »katalaško« (v zapor). — Koritnik je prodal arajco za 60 kopejk; najbrž mu je, kot marvikomu drugemu, zmanjkalo denarja za tobak. — »Ruskoje slovo« (Ruska beseda) piše, da bo Rusija zahtevala 150 milijard vojne odškodnine in da sta padla v zadnjih bojih dva nemška princa.

Zopet se sprehajam po ulicah. Srečam pogreb. Spredaj gre eden e prižgano svečo, za njim neseta dva pokrov, nato sledi raket z nrličen in nazadnje navaden voz z vencem. — V neki ulici vidim mesarja, ki daje berščem miloščino v mesu in sicer precejšnje kose, gotovo po šetri kilograma. Če le ni sekal kakšne »krepčanice! — Telegram iz bojišča poroča, da eo Rusi prodri čez Karpate.

Dne 10. oktobra 1914 sem opazoval karavano 80 voz, ki so voščto kilometrov daleč pripeljali v Barnaul predivo. — Omenim naj še večernice, ki so trajale ta dan v pravoslavni cerkvi od 6—8 zvečer. Zborovo pelje kakor o praznikih. Večkratno pokadenje svetih podob. Pred oltarjem je na mizici velika evangeljska knjiga e križem v sredi. Koncem večernice vsi navzoči v vrstnem redu poljubljajo evangeljsko knjigo, nakar podeli duhovnik z njo vernikom blagoslov. Med bogoslužjem so tiči večer kar trije pobirali za cerkev in Rdeči križ.

(Nadaljevanje.)

spoda bo pričla, kdo od naju prvi prebledi. Na zatožni klopi ste, ker...

»Ker...« ponovi Didje kar tako, v smrt-nem strahu.

»Ker ste v noči petnajstega majnika...«

»Molčite!« zatuli Didje in se vrže na Šveda.

Gosti vpijejo: »Kaj je naredil petnajstega majnika? Ali je umoril svoje dekle? Ali je prehodel tekmeča? Šved miri prepudeneza Didjera in miri goste: »Zal mi je, da vam ne smem povedati. Povem doktorju na samem.«

Nepopisn trušč nastane: »Ta tujee so norčuje iz nas. Pove naj, kar velj Ven z besedo! Didje pokaže Švedu stranska vrata, potegne prt z mize, sveče ugasnejo, med ropotom in krikom skoči Didje za Švedom in ga vodi v skrit kabinet. Šved se vsede, otrese tobak s čipk na telovniku in poudarja: »Umrite se, gospod! Verjemite mi, da nisem vaš sovražnik.« Didje poskuša, da bi se nasmehnil, toda ustnice se mu tresejo. Čuti, da je ves v oblasti tega človeka, ki se igra z njim kakor mačku z miško. Šved povzame ljubeznjivo: »Najprej pride zaupanje, če se človek le malo pogovori s prijateljem. Kajne, gospod navadno delate tukaj?« Vseh svojih bolnikov pa ne sprejemate tukaj?«

»Kaj me mučite, gospod?« se trga v Didjerno. »Če že kaj veste, vprašajte kar naravnost.«

Šved spremeni takoj svoj glas in zapove: »Pokažite mi kraj, kjer sprejemate Emušete.« Didje prebledi, skloni glavo in odgrne zastor pri kaminu. Šved pogleda v prehod, se vrne, migne Didjeru, naj sede in prašl v sneh: »Ne držite se tako kisl prijatelj! Takoj vam vse povem. Upam, da ste prevdarni in nam boste na uslugo. Spadam k osebju gospoda Sartinesa.«

Didje plane, prime za sabljo pa pade na

zaj v naslonjač. Potne kaplje mu stopijo na čelo. Torej je res: izvoham zajee... Zoprni so mu bili ves čas Emušeti, še bolj zoprni mu je ta človek, ki se aplazi pod tujim imenom v hišo in ga zalezuje, zajca. Policijski agent prekriza roke in pripoveduje malomarno: »Da, gospod doktor! Policiji je znano vse. In prav jaz sem odkril vaša razbojništva. Je že tako: če zanemarija fant dekleta, si poišče drugo zabavo. Ženske, doktor, so naša poguba Drobnj kočijaž, ki ga zdravite nemara vi, ni molčal pred svojim dekletom, dekle mi je povedalo vse. Gospica Golobica je bila takoj uslužna, da me je pripeljala sem, ko me je poznala komaj par ur. Rekel sem ji, da pleše kakor vila, in kupil sem ji zaponko za pitnast liver. Povem vam odkrito, da so te izsleditve mnogo več vredne in da vam gospica Golobica kviri obrt.«

»Proklete ženske!« sikne Didje.

»Kaj hočete!« se nasmehne agent »So sicer ljubke a nezanesljive stvari. Za dve leti si gospod Sartines beli glavo, kako bi razdril in uničil razbojniško gnezdo Emušetov, ki so potaknjeni po vseh stanovih in vseh okrajih Pariza. Komaj tri mesece biva v Parizu pa sem že našel pravo sled. Seznanil sem se z dekletom častigete kočijaža, jo napojil in razodela mi je, da ima fanta, ki stika zvečer na več ali manj prijazen način po žepih imovitih Parižanov. Fanta je prav tiste dni sunil surov meščan in zdravil ga je neki zdravnik, ki je v službi roparjev. Ta zdravnik je velik prijatelj z nekim Mališem, ki je poglavar te čedne družbe. Vidite, gospod, človek sem, ki bi rad proslavil ime. Sem Francoz, sem služil po velikih mestih v tujini. Gospod Sartines me je pozval v Pariz, ker sam ni mogel v razbojniški brigod. Emušeti so postali prava nadloga našega mesta. Frisegel sem, da so

postavim s tem in uničim to družbo. Ali zapazil sem, da jih je mnogo preveč. V praskah ranjeni so se vračali zopet na delo, in stotek, ki ga je pobrala navadno bolezen, ni padel več... Pa iskal sem in iztaknil... Naredil sem si načrt, ki ga izvedem z vašo ljubeznjivo pomočjo.«

Didje plane nestrpano: »Kak junak naj bom v igri, gospod komisar!«

»Ostanete na svojem mestu, če mi ugodite, če pa ne, ste zgrubljeni.«

»Govorite, gospod.« jeca Didje, »če je v moji moči...«

»Kdo vam brani, da ubogate policijo, posebno, ko je vaše življenje v nevarnosti? Poslušajte, doktor! Koliko časa ste zdravnik? Pet let? Koliko bolnikov ste zgubili v tem času, mislim, koliko vam jih je umrlo?«

Didje pogleda začudeno komisarja in odmaja v zadregi: »Ne mogel bi navesti točno število, gospod.«

»O, nič vam ne očitam. Gotovo ste nadarjeni in vestni, vendar ste zgubili ta čas, recimo, petnajst bolnikov. No, kako je vplivala na vas vest, da je umrla žena, mož ali otrok, ki so se bili zaupno izročili vaši oskrbi?«

»Oh, gospod! Navajeni smo, da gledamo smrti v oči. Pa zakaj to vprašanje?«

Komisar skomizgne z ramami: »Lahko Lahko bi uganili. Družba Emušetov šteje približno kakih tisoč mož. Ječe so prenapolnjene. Domislil sem si, kako se jih rešimo, da jih Parižan ne bo srečaval več po ulicah. Na vas je, da izvedemo ta načrt. Zdravniku ne more biti žal, če umrje handit, ki je človeštvu v škodo in sramoto. Razgrnil sem svoj načrt gospodu Sartinesu in odobrill ga je. Vi imate popolnoma prosto roko. Zmotite se! Razumete? Zmotite se! Zlato, ki ga zgubite iz ene roke, vam povrne bogato druga roka.«

Današnja sovjetska Rusija

(Nadaljevanje.)

Načelniki skoraj vseh uradov so vedno komunisti, kjer pa zaradi potrebnega strokovnega znanja ne morejo dobiti sposobnega človeka v lastnih vrstah in morajo zasesti tako mesto tudi z nekomunistom, mu je pa pridelen vedno zanesljiv komunist za nadzorstvo. Razen tega vzdržuje na eni strani stranka sama še posebno »Centralno kontrolno komisij« (CKK, o kateri smo že govorili), pri svetu ljudskih komisarjev je pa organizirana posebna »Delavska in kmečka inspekcija« (RKI), ki budno pazita na vsak korak in na vsako besedo vsakega posameznega funkcionarja, urada in ustanove, tako da se ne more nihče niti ganiti brez vednosti in dovoljenja diktatorjev. Končno morajo podajati še vsi uradi podrobna poročila tudi stranki kot vrhovni gospodarici vse države. Tako je današnja SSSR izrazita strankarska despotija in tiranija, kakršno bi zaman iskali v vsej človeški zgodovini. Delavstvo in kmetje tudi sami dobro čutijo popolno brezpomembnost vseh volitev, zato se udeležuje volitev navadno komaj po polovico vseh volivcev, čeprav je volivna udeležba za člane strokovnih organizacij obvezna. Ves sovjetski sistem, kakor v SSSR dejansko posluje, je le prosto varanje in slepilo domačega in inozemskega proletarijata. Marksizem je obljubljal uničenje države, toda uvedel je v resnici najnasilnejšo, kar jih pozna zgodovina. Boljševiški oblastniki se izgovarjajo, da je to stanje le prehodnega značaja, potrebno zaradi razrednega boja, toda razredi so bili v Rusiji že davno uničeni, država je pa od leta do leta bolj policijska.

SSSR je danes najizrazitejša država »močne roke«, ki ne priznava nobenih osebnostnih pravic, temveč le pravo »delovnega ljudstva«, za čegar edinega zastopnika se smatra komunistična stranka, zato morajo biti tudi njene pravice neomejene. Komunizem je izprva obljubljal najširše svobode, toda Lenin je kmalu spoznal, da tudi »proletarska država« ne more živeti brez discipline, zato so začeli tamošnji diktatorji hitro nategovati vajeti, dokler niso uvedli v armado in v tovarne, v mesta in na kmete vprav železne discipline, ki je uklenila vse prebivalstvo v nezlomljive verige in ki temelji deloma na nasilju, deloma pa na propagandi. Uveljavljanju komunističnega družabnega reda in boljševiške diktature se mora ukloniti in umakniti vse: pravica, vera, kultura, morala, rodbina, življenje milijonov itd.; skratka: vse, vse. Treba je bilo uničiti do korenin izročila in dobrine stoletij, da so postavili potem na te razvaline »diktaturo proletarijata«, katero dosega po svojem barbarizmu le malo dosedanjih vladavin človeške zgodovine. Taka država »močne roke« je morala tudi odpraviti zopet ločitev zakonodajne, upravne in sodne oblasti, ki tvori za ostalo človeštvo eno najvažnejših pridobitev moderne dobe. S tem je pa seveda padlo tudi vsako pravno varstvo državljani in država se je povrnila nazaj v despotijo.

b) Pravo in pravosodje.

»Pravičnost je temelj države«, so dejali že stari Rimljani in ta stavek velja v polni meri še danes ter bo veljal do konca sveta, kajti samo na načelu pravičnosti je mogoče trajno in znošno urediti medsebojne odnose v človeški družbi. Res je, da se je pojmovanje

pravičnosti v posameznih dobah človeške zgodovine in v podrobnostih večkrat menjavalo, toda vsaj neko vodilno merilo za presojanje pravice in krivice najdemo vendarle v vsej človeški zgodovini neizpremenjeno. Vsajeno je že v človeško naravo (vest) in izraženo je bilo že pred dvema tisočletji v evangeliju, češ, da ne stori svojemu bližnjemu ničesar, kar ne želiš, da bi storil drug tebi.

To načelo je pri vsem kulturnem človeštvu že tako ukoreninjeno in samo ob sebi umevno, da pač ne potrebuje nobenega posebnega utemeljevanja. Toda kakor so boljševiki radikalno prelomili z neštetimi drugimi izročili človeške kulture, tako so tudi s tem. Že z odlokom z dne 24. novembra l. 1917 so bile kratko in malo odpravljene vse dotedanje ruske pravne ustanove, kmalu nato odpuščeni iz služb vsi poklicni sodniki in nižje sodstvo je prišlo v roke na 1 leto izvoljenih izrazitih strankarjev brez vsake pravne izobrazbe. Ta je bila za komuniste tudi popolnoma nepotrebna, kajti resničnega in v vseh okoliščinah veljavnega prava po boljševiškem pojmovanju sploh ni, temveč so potrebne le nekatere okvirne določbe za izvajanje razrednega boja, to je za utrditev diktature proletarijata s pomočjo policijskih sredstev. Komunizem sploh zanika pojem prava kot neodvisne dobrine, temveč mu je le sredstvo za vzdrževanje politične oblasti. V uvodu h kazenskopravni naredbi pravosodnega komisarijata iz l. 1919 je bilo to tudi izrečeno in uradno povedano, rekoč: »Pravo je sistem družabnih odnošajev, ki odgovarja koristim vladajočega razreda in ga varuje organizirana sila.« In vrhovni sovjetski državni pravdnik Krilenko, oče sovjetskega pravosodstva, je izrečno dejal, da je namen sovjetskega kazenskega prava samoobramba proletarijata od nasprotnih mu razredov in od nezanesljivih elementov med delavstvom. Boljševiška država pozna eno samo pravo, to je pravo ohranitve oblasti vladajoče stranke, zato je pojem zakonitosti in prava tam nepoznan in nepriznan.

Po pojmovanju boljševikov je država zgolj sredstvo za prisilno in splošno izvedbo komunističnega programa, zato je treba tudi brezpogojno in za vsako ceno zavarovati gospodstvo komunistične stranke, ki je nad državo. In glavna značilnost sovjetskega sodstva je v tem, da se tudi čisto odkrito priznava le za politično sredstvo, za orodje boljševiške diktature. Zato v boljševiški državi tudi nihče nima pravice zahtevati kakih trdnih pravnih določb in pravnega postopka, pri katerem bi obtožena varovali neprekršljivi zakoni. Država ima zgolj z upravnimi sredstvi (GPU) pravico neomejeno postopati proti vsem, ki so ji v napatje. Sicer so tudi boljševiki že zgodaj uvideli, da vendarle ne morejo izhajati sploh brez vsakega, čeprav še tako v njih svrhe prikrojenega prava, zato so bili tudi oni prisiljeni uvesti nekak svoj pravni sistem (njegov ustvaritelj je najznamenitejši sovjetski jurist Stučka) ter že dne 12. decembra l. 1919 izdati najprej »Vodilne osnove kazenskega prava«, l. 1923 pa še popolno kazensko pravo. Toda kljub temu kazenskemu pravu se oni niso nikoli odrekli pravic neposredno, to je brez rednega sodnega postopanja, obračunavati z vsemi, o katerih so menili, da ogrožajo njih gospodstvo. In na takem pojmovanju prava temelji tudi odkrito boljševiško priznavanje terorja (nasilja kot rednega državno-političnega sredstva in ki je ena najvidnejših, obenem pa tudi najodurnejših značilnosti te proletarske diktature.

RAZNO

Moskva — mesto uradnikov in delavcev. Po najnovjšem šteju tega glavnega mesta sovjetskih republik 3.600.000 ljudi. Med njimi je 823.000 delavcev, 650.000 uradnikov in 100.000 dijakov.

Poljska socijalistična stranka je sklenila, da odklanja vsako sodelovanje s komunisti in z vsako stranko, ki je v zvezi s tretjo internacionalo s boljševiki.

Noče tuž jih delavcev, Francoska vlada je oklenila: Z ozirom na to, da imamo v Franciji zaposlenih 800.000 inozemcev, medtem ko je 350.000 domačinov brez dela, je vlada odredila nove predpise glede nadaljnjega izdajanja delovnih kart (carte d'identité de travailleur), ki je za bodoče popolnoma ustavljeno. Karte delavcev, ki še ne prebivajo in delajo v Franciji dve polni leti, se bodo le izjemoma podaljšale. Nadalje se bo zelo poostroilo tudi nadzorovanje prehodov na mejah francoske države.

V nekaterih madjarskih vaseh je odprava plovov zavzela tako velik obseg, da letos niso otvorili prvega razreda ljudske šole, ker ni otrok, ki bi jo obiskovali.

Kakšne naj bodo pijače Najprikladnejša temperatura za pijače, kadar nam najbolj ugajajo, te vobče sledeča: pitna voda 12 do 13° C; soda-voda 14 do 16° C; pivo 12 do 15° C; črno ali rdeče vino 17 do 19° C; belo vino, lahko 15° C; belo vino, težko 10° C; šampanjec 8 do 10° C; mrzlo mleko 15 do 18° C; kava ali čaj 25 do 40° C; mesna juha 38 do 45° C.

V Indiji živi neka vrsta orjaških pajkov, ki so tako močni, da spravijo lahko večjega kušarja v svojo mrežo in ga tudi lahko naenkrat požrejo.

Sreda devica Orleanska je bila na gmadi seznanjena leta 1431.

Prve vizitice so začeli tiskati in rabiti Nemci v 16. stoletju.

Nad štiri milijone prebivalcev imajo: New York, London, Tokio in Berlin.

Pred 100 leti ni štel noben dnevnik v Ameriki nad 2000 naročnikov, danes jih imajo milijone.

Marljivemu je delo v zabavo, lenuh pa že zabavo smatra za delo.

Ime japonske države znači po našem »Vzhajajoče solnce«.

DROBNO ČTIVO

Čola na pogon z nogami. G. Kerambrun, francoski mehanik s francoskega severa, je zgradil 5 metrov dolg in 50 kg težak čoln »kanu« na vijak, ki ga poganja po istem načinu, kakor dvokolo (bicikl). S tem čolnom je sam v 16 urah preplul rokavski preliv

Najvišje priznanje. Ono leto je najvišja kulturna ustanova v Franciji, francoska akademija, podelila veliko nagrado šolekim sestram, ki so članice Brezmadžnega spopetja. Ta kongregacija je bila ustanovljena 1886 za pomoč mlajšim otrokom. Sestre z veliko ljubeznijo poučujejo otroke, posebno za sluge imajo pri poučevanju francoskega jezika. Zanimivo pa je pri vsem tem dejstvo, da sestre, ki

so prejele največje francosko odlikovanje, ne smejo imeti v Franciji svojih šol; brani jim to zakon, katerega so izglasovali franzozani.

Prvi časopis v kitajski pisavi. V Šanghaju je pred kratkim začel izhajati prvi kitajski časopis, ki je tiskan s pravimi kitajskimi znaki, kakor jih ima kitajska pisava. Kljub temu, da izhaja časopis šele dobro leto ima že 60.000 naročnikov

DROBTINE

Iščivšali so ga. Ko so v Varšavi vprizorili Muzolinijevo dramo »Što daje v tamkašnjem narodnem godišču, je že takoj v pričetku predstave prišlo do burnih protifašističnih manifestacij in demonstracij. Z galerij so metali letake s pozivom na borbo proti fašizmu. Kljub odločnemu postopanju policije so se demonstracije nadaljevale in vsled tega niso mogli do kraja igrati te drame. Policija je zaprla več oseb in jih kaznovala s denarno globo, da zadovolji italijanskega poslanika, ki je vled teh demonstracij protestiral pri poljski vladi.

Stanjol in sir. Splošno je udomačena navada, da se zavijajo v stanjol razni predmeti, ki dobe s tem nikavnejši videz za razpečevanje. Med temi predmeti so tudi nekatera živila, n. pr. čokolada. Toda medtem ko je čokolada suha in ji stanjol ne škoduje, so ugotovili angleški kemiki, da stanjol močno škoduje stru, ki se onesuži s kostrom in postane zaradi tega življenju nevaren. Angleška vlada je na podlagi te izjave prepovedala prodajati takšen sir, da ne bi bilo ogroženo življenje tlenih državljanov.

Nevarna kača. V Italiji se je zgodil v kraju Forza d'Agio čuden slučaj, da sta napadli kači otroka in mater. Neke mati je šla s svojim 6-letnjim sinčkom počivat pod senco velikega kostanja. Ko se je za nekaj trenutkov oddaljila od sinčka, je slišala kako otrok joka. Ko je prihitela nazaj, je zapazila, da se je dolga črna kača zagrizla v ustnice otroku in se mu ovila večkrat okoli vratu, tako da se je otrok že dušil. Ko je hotela kako odrgati od otroka, se ji to ni posrečilo, pač pa je kačo pretregala. Takoj nato pa je iz skrivališča v bližini, svignila proti materi druga kača in jo močno obgrizla. Mater so prepeljali takoj nato z še mrtvim sinčkom v bolnišnico.

Po pomoti. Na občinskem uradu v Tortoni (Italija), se je primeril tale zanimiv dogodek. Neki 90-letni motakar po imenu Vittorjio Coscia je prišel po listine, da bi mogel v hiralnico. Pri tem je uradnik odkril, da je mož v knjigav vpisan kot ženska. Vse se je drugače skladao z motakarjevimi podatki, le spol ne. V največji zadregi ga je uradnik vprašal: »da-li mu ni znano, da bi bil kdaj prej — ženska. Starček je dejal, da je pač pred kakšnimi 70 leti slišal, da ga je bila babica pomotoma prijavila za dekle, a se za stvar ni dalje brigal. Ker ni imel nikoli nobenega opravka z

Najbolj praktična in po ceni

Božična darila

nudi tvrdka

F. I. Goričar, Ljubljana
Sv. Petra cesta štev. 29

Fako na pr.: Flanela za perilo od 8 Din, barbant za obleke od 8 Din, blago za predpasnike od 7 Din, moške in ženske triko hlače in maje od 22 Din, moške in ženske vestje od 48 Din, ženske nogavice od 6 Din, otroške nogavice od 2-50 Din, otroški dežniki od 30 Din dalje, moški in ženski od 40 Din.

Zimske rjuhe od 30 Din, flanelaste deke od 32 Din, kool in razne plahte od 80 Din, kovri od 80 Din.

Dalje velika izbira otroških in ženskih predpasnikov, otroških in ženskih izgotovljenih plašev in zimskih obleke, kapje, baret, žepnih in naglavnih roboev, ročnih torbic, in še mnogo takšnih primernih stvari za božična darila po jako nizkih cenah. Naše geslo je: nuditi svojim odjemalcem le prvovrstno blago, v cenah pa hočemo biti nižji kot povsod drugje.

oblastmi, ker ni nikoli obiskoval šole in ni bil nikoli vojak ali poročen, je razumljivo, zakaj je do teka dne veljal pri oblasteh za — žensko.

Vino in rak. Francoska zveza za pobljanje raka je objavila podatke, kje na Francoskem umira najvešč ljudi zaradi raka. Povprečno umori rak med 100 tisoč prebivalci: 96 Francozov. Poročilo pravi, da je to število znatno manjše v pokrajinah kjer pridelujejo vino, mnogo večje v severnih krajih, kjer ni vinogradov. Na podlagi tega predlaga Mga, naj bi se pretakalo, v koliki in če res redno in zmerno uživanja bolj lahkih domačih vin preprečuje raka. Pa ne, da bi sedaj naši vinogradi rasti, da je to že dogmna reč. Vendar bi bilo dobro, ko bi kdo tudi iz slovenskih krajev izdal tako poročilo o raku. Sicer pa take številke ničesar ne povedo. Močnih vin navadno več popijejo v krajih, kjer ne raste vino. Vinorejci za svojo potrebo pijejo navadno šibkejša domača vina.

Prednost paradiznikov. Kakor poroča londonški Sunday Express, bo angleška vojna mornarica kmalu upokojila vse kanarčke in bele miške, ki so rešile toliko tisoč človeških življenj v podmornicah vsled izredne občutljivosti do strupenih plinov. Daljše poizkušnje v vojnih preizkuševalnicah so namreč dokazale, da so lističi navadnega paradiznika še bolj dovzetni za nevarne pline, kakor pljuča omenjenih živalic. Zato bo v najbližji bodočnosti dobila sleherná angleška podmornica poseben vrtec, leseni zabojček z nasajenimi paradizniki. Če bi se pokvarili stroji za izdelovanje zraka in pričeli uhajati za moštvo nevarni strupeni plini, takoj bodo rastline ovmele in zvrle lističe. Po prej so pazili mornarji, ali niso omedleli kanarčki

in miši. Paradizniki ovenejo dosti poprej, torej bolj zgodaj opozorijo na pretečo nevarnost, in v tem je velik pomen njih reševalne službe.

Jozva pred Jeriho. Raziskovalci londonskega Britskega muzeja so pravkar našli v Tel-el-Amarni v Egiptu veliko število kamenitih tablic z zanimivo vsebino. To so poročila namestnikov iz različnih palestinskih mest, med drugim tudi Jerihe, ki nujno prosijo faraona za pomoč. Rotljio ga, naj pošlje vojsko in pred vsem oklopne vozove (nekdanje tanke), ker ogrožajo deželo tolpe kočujočih rodov »habirus«. Ti habirusi so egiptovska označa za Hebrejce, one žide, ki so takrat pod vodstvom Josue Navinca napadali Jeriho. Poročila so naslovljena na faraona Amenhotepa III., ki je zasedel prestol 30 let po smrti Amenhotepa II. Starinoslovci so že poprej zanesljivo ugotovili, da so zapustili Izraelci Egipt prav pod Amenhotepom II. Tablica, najstarejša ohranjena vojna poročila, vnovič dokazujejo popolno zanesljivost letopisa v Sv. pismu stare zaveze.

Koliko delov ima aeroplan. Ako pogledaš na hitro aeroplan, se ti zdi, ko da je zlit iz enega samega kosa in čiti zdaleč ne slutiš, koliko delov je freba, da sestaviš tak aparat. Za eno samo motorno letalo potrebuje 158.000 raznih kosov in kosčkov. Saj je treba 85.000 delov, da sestaviš najmanjši aparat. In vendar se vei ti neštevilni deli ne proizvajajo po nekem gotovem načrtu, kakor pri drugih aparatih, marveč se morajo za večino teh delov izdelati posební načrti.

V vsako hišo Domoljuba!

DRŽAVNA HIPOTEKARNA BANKA

Ustanovljena leta 1862.

KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Ustanovljena leta 1862.

(PREJ UPRAVA FONDŌV)

Banko upravlja neodvisen Upravni odbor

CENTRALA V BEOGRADU

GLAVNE FILIJALE: Zagreb, Ljubljana, Skoplje, Sarajevo, Niš, Novi Sad, Cetinje in Split
AGENCIJE: Kragujevac, Valjevo, Čačak, Zemun, Vcl. Bečkerek, Bitolj, Prijepolje in Banja Luka

Glavni bančni posli:

Upravlja vse državne in javne fonde, pupilne, depozitne in cerkvene kapitale, občinski in samostanski denar, denar ustanov itd. — Emitira obveznice in založnice. — Sprejema hranilne vloge.

Dovoljuje posojila na premičnine, a občinam in samoupravnim telesom na davščine in dohodke.

Financira vodne zadruge. — Eskontira menice denarnih zavodov.

Lombardira državne vrednostne papirje, akcije Narodne banke in Privilegirane agrarne banke in blagajniške zapise Ministrstva financ.

Eskontira nastopne kupone s svojih založnic dolarske emisije (Seligman), ki so nostrificirane v kraljevini.

Državna hipotekarna banka sprejema hranilne vloge in plača 5% obresti na leto.

Za vse bančne obveze jamči država.

Za vsa pojasnila se je obračati na naslov:

Državna hipotekarna banka - Beograd ali na njene filijale.

Težki časi so in ni mogoče plačevati!

Tako se ponavlja venomer, kadar gre za vprašanja zavarovanj. Ali ni v tem morda nekoliko preveč malodušnosti? In zlasti — ali ni v tem nekoliko premalo gospodarske modrosti? Vprašajmo se samo:

Kdaj je nesreča hujša? Ali v suhih ali debelih letih?

Kadar imaš vsega v izobilju, pač ne boš tako močno občutil izdatkov za pogreb, za bolezen, ali celo za posledice požarov, vlomov in drugih nezgod. V težkih dneh gospodarskega pomanjkanja je pa lahko vsaka taka nesreča za tvoje gospodarstvo pogin.

Za zavarovanje mora biti čenar!

To je edino gospodarsko pametno geslo. Pa še to:

Zavarovanje boš sklenil le pri domači Vzajemni zavarovalnici.

Zlasti dobro premisli, če ni morda že skrajni čas, da se zavaruješ za primer smrti, pa tudi za stare dni ali pa za doto svoje dece pri njenem življenjskem oddelku „Karitas“.

Čestitke. Ko je pevka končala peti, so obkolili poslušalci njo in njenega deda ter obema navdušeno čestitali. »Zakaj pa tudi dedu?« — »Ker je gluh.«

Zdravnikova sreča. »No, ali si imel srečo s prvim bolnikom?« — »Sem, vdova je takoj poravnala dolg.«

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali je prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki „Domoljuba“ plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslovo oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in asarobe.

Moderni spalnici,

orehovo vezano (šporano) in češnjevo, proda poceni Vurnik Ignac, mizarstvo, Vičmarje 36, (pred tovarno Hribernik).

Prodajam kravo s telotom in dve breji svilji. Rakovec, Notr. Gorice št. 8, Brezovica.

Nlupca, vajenega vseh kmetijskih del sprejemem s 1. januarjem. Ponudbe upravi Domoljuba »Treznec št. 13 956.

Nlupca iz krščanske družine - vzajem v Božiču na malo posestvo na Gorenjskem vajen mora biti samostojno voditi vsa poljska dela - prednost imajo oni, ki so izučeni kake obrti (kolarstva, mizarstva itd.) ki imajo večletna spričevala. - Ponudbe upravi lista pod »Poštno št. 13 812.

Iščemo zaupnike, ki poznajo pekte in trgovce z moko. Persons, Ljubljana poštini predal 307.

Mecar, pomočnik

prav dobro isurjenega v sekanju mesa sprejemem takoj. Ponudbe na upravo pod »Samostojenc št. 13 878.

Čevljarški stroj

cilinder, ceno napredaj. Miklavc, Rudnik št. 84, p. Ljubljana.

Gopeli, lesen in mialicencovan, tilnico prodaj po nizki ceni. Nastav v upravi »Domoljuba« pod št. 13 235.

Povračnike, usnjate, suknjiče, obleke itd. kupite najcenejše pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

Rjdove pleve 100 merikov prodaj A Jenko, Lipica št. 2, p. Škofja Loka.

Bih, licencovan, motornik, fonse pasme, star 2 leti, napredaj Košir Karol, Lase št. 7, p. Borovnica.

Nlupca od 17 let dalje sprejemem za kmečka dela. — Sitar, Zgor. Šiška 8.

FIŽOL vseh vrst kupujemo ali zamenjamo za žito in moko **FRAN POGAČNIK** družba z o. z. v Ljubljani Javna skladišča (Balkan), Tyrseva (Dunajska) c. 33

Kako so gradili ladje v starem veku. Osušitev Neimijskega jezera v Italiji sicer ni prinesla na dan starih neprecenljivih zakladov, ki jih je pričakoval Mussolini s tem svojim delom, pač pa je z odkopom obeh v jezeru potopljenih Kaligulovih ladij prav znatno razširila naše znanje v brodogradni umetnosti v starem veku. Našli so n. pr. železno sidro z gibljivim trupom, kakršnega je patentirala britska admiraliteta — šele 1800 let pozneje. Celo posebno obliko ladijskega gredlja, ki jo danes preizkušajo in ki daje ladji večjo trdnost in hitrost, so baje ugotovili na obeh ladjah. Med drugimi posebnostmi so našli tudi pravi krogelni ležaj in sesalno za črpanje vode iz ladijskega trupa. Rimljani so tudi izvrstno poznali material za gradnjo ladij, kar dokazuje uporaba nasičenega lesa, bron, ki ni rjavelo itd.

Drevo smrti. V notranjosti Afrike so gozdovi, v katerih raste skrivnostno drevo smrti. Tako ga imenujejo domačini. Po njih opisu je drevo zelo visoko in ima bele cvetove, ki izločajo močan vonj, ki najprej omamlja, končno, zlasti če traja vdihavanje njegovega vonja dalj časa pa tudi usmrti človeka. Rastlinoslovci domnevajo, da je učinek, kakor ga opisujejo domačini, mogoče, to pa zaradi tega, ker proizvajajo drevo strupe, ki omamljajo in uničijo človeka. Domačinom služi drevo smrti tudi v neko praktično svrhu. Kadar obsodijo koga na smrt, ga enostavno privežejo na to drevo in ga prepuste usodi. Z vdihavanjem strupenega vonja se obsojenec najprej onesvesti, potem pa umre, baje brez bolečin.

Kri za kruh. Brezposelnost ne šiba samo Amerike in Evrope, tudi na Japonskem je težko dobiti službo in se tako zagotoviti vsakdanji kruh. Zato si pa ljudje na vse načine prizadevajo, kako bi dobili prednost pred drugimi prosielci. Stleka in pomanjkanje napravi ljudi izredno iznajdljive. Iz Tokija so namreč poročali, da so tam prosielci napisali prošnje za lastno krvjo, mened da bodo na ta način prej in bolj gotovo uslišani. Zgodilo se je, da je železniška uprava v Tokiju razpisala službo za 1200 mest, priglasilo se je pa 5000 pro-

Preprečite ozeblino takoj v početku

Če Vas roke ali noge začnejo srbeti ali peči, dodajte vodi toliko Saltrat Rodella, da dobi videz mleka. Če pomočite potem noge ali roke v to mlečno kopel, bo sproščeni kilek prodir v znojnice ter pomiril in izlečil kožo in podkožno tkivo. Boleline in srbečica prenehajo še pred potekom ene minute, krvni obtok pa se bo popolnoma obnovil in občutili boste največjo ugodnost. Kurja očesa se omeščajo tako, da jih lahko odstranite s koreninami, obiški zacelijo, otekline pa izginejo. No-ili boste lahko čevlje za celo številko manjše ter bodili ves dan ali plesali vso noč z najugodnejšimi občutki.

Saltrat Rodell se prodaja v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Nabavna cena je neznamna.

sikev. Med temi, ki so napisali svoje prošnje je bilo osem prosielcev, ki so prošnje napisali z lastno krvjo v nadi in želji, da jim bo podeljena služba. Eden je celo pisal s čopičem, medtem ko je drug sedem pisalo s peresom. Japonski listi so pripomnili, da se kaj takega še ni dogodilo, ožkar ljudje pomnijo.

Razstava vrtnic. V Londonu se je vršila, kakor vsako leto, razstava vrtnic, ki je prinesla mnogo novega in lepega. Razstavo je obiskala sama kraljica Mary, ki je strastna gojiteljica najlepših med cveticami. Posebno zanimanje je zbudila nova prvrsta »Westfield Scarlett«, ki se odlikuje s posebnim vonjem in žarečo škrlatno barvo. »Memory« ima cvete s premerom 12 cm in je rožne barve. Kraljica Mary ima krasne rožne nasade v Windsoru in Sandringhamu, ki jih vsako leto obiskujejo tisoči. Lady Ilchester je javnosti otvorila nasad v Hollamhousu. Vatopina je namenjena dobrodelnim svrham. Poleg poklicnih gojiteljev rož, so razstavili v Londonu tudi številni ljubitelji rož, ki so se izkazali z lepimi cveticami starejših in čisto novih vrst.

Brinje in fige vedno v najboljši kakovosti dobite pri tvrdki

FRAN POGAČNIK d. o. z. - Ljubljana - sedež Tyrseva (Dunajska) št. 33. Javna skladišča (Balkan)

Pošljite naročnino!